Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 225 (8965). • 1986 йил 27 ноябрь • пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

Яна 984 тонна топширилади

Калинин райони чорвадорлари давлатга сут топшириш йиллик планини бажардилар

Кейинги йилларда озуқа базасини мустаҳкамлаш юзасидан бир мунча тадбирлар амалга оширилди. Хўжаликларда тежамкорлик учун кураш кучайтирилди. Кўрилган тадбирлар яхши самара бермоқда. Ҳозиргача район чорвадорлари давлатга 9300 тонна сут топшириб, планларини ошириб бажардилар.

Бундай муваффақиятга «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикаси, «Иваново» совхози, Калинин номли колхоз, Свердлов номли совхоз чорвадорлари, айниқса, салмоқли ҳисса қўшдилар.

Свердлов номли совхоздан Назира Норхўжаева ўзига бириктилган сигирларнинг ҳар бошидан шу кунга қадар 3440 килограммдан сут соғиб олиб, мажбуриятини ортиғи билан адо этди.

Район чорвадорлари йил охирига қадар планга қўшимча давлатга яна 984 тонна сут топширишга аҳд қилдилар.

Д. ТАЖАНОВ.

ЖАДАЛЛАШТИРИШ ВА СИФАТ

Давлат қабули деган янги ибора кечагина ишлатила бошлади. Ҳозир эса ишчиларнинг ҳам, раҳбарларнинг ҳам оғзидан шу ибора тушмай қолди. Бунинг сабаби равшан: келгуси йилнинг 1 январидан бошлаб 1.500 та саноат корхонасида энг муҳим халқ хўжалик маҳсулотлари, халқ истеъмол молларига давлат қабули жорий этилади. Бу ишни СССР Давлат стандартининг янги бўлимлари амалга оширадилар. Бевосита жойларнинг ўзида бу бўлимлар ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини идорадан ташқари ўз контролига оладилар.

КПСС XXVII съездида сифат проблемаси энг муҳим сиёсий вазифалар қаторига қўйилди. Партия ҳам бу проблемаларни новаторларча дадил ҳал этмоқда. Жаҳондаги энг яхши ютуқлар даражасига кўтарилиш назарда тутилмоқда. СССР Олий Советининг сессияси куни-кеча тасдиқлаб берган мамлакат иқтисодий ва социал тараққиётининг келгуси йилга мўлжалланган давлат плани бунинг яққол намунасидир. Машинасозлик министрликларида жаҳон даражасига мос келадиган асосий маҳсулотнинг улуши 1,6 баравар кўпайтирилади. Келгуси йилларда бу маҳсулотнинг салмоғи кўпая бориб, беш йиллик охиригача унинг улуши асосий номенклатура бўйича 80—95 процентга, янги ишлаб чиқилаётган номенклатура бўйича эса 100 процентга етказилади. Бу — қийин проблема. Аммо совет кишилари уни уддалай оладилар. Бунинг учун эса бирон ишчи, конструктор, технолог, хўжалик ходими, олим шу муҳим ишдан четда қолмаслиги керак. Партия ташкилотлари жойларда бутун ижодий имкониятни сарфлашлари, бу имкониятларни беш йилликка хизмат қилдиришлари лозим.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг бу йил қабул қилган «Маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш тадбирлари» тўғрисидаги қарори ишлаб чиқариш ҳар бир қатнашчисининг муфассал ҳаракат программасидир. Бу қарорда белгиланган иқтисодий, техникавий, социал ва ҳуқуқий чора-тадбирларнинг ўзаро боғлиқ комплексини амалга ошириш мамлакатимиз маҳсулотининг рақобат қобилиятини, совет маркасининг обрў-эътиборини кескин оширади. Пировард маҳсулотнинг даражаси учун ишчидан тортиб министргача ҳамманинг масъулияти кучайтирилди. Сифат экономика ривожини жадаллаштиришнинг энг кучли омилларидан, меҳнат коллективлари хўжалик ҳисобидаги ўзаро муносабатларининг воситаларидан бири бўлиб қолмоқда. Ҳар бир корхонада шу омил ва воситалардан дадил ва билимдонлик билан фойдаланилиши жуда муҳимдир.

Бирлашма ва корхоналарда маҳсулотнинг давлат қабули бўлимларини ташкил этиш — бу йўлдаги энг қатъий қадамдир. Бу бўлимлар техника контроли бўлимларининг иши билан шуғулланмай, айни вақтда брак йўлига ишончли тўсиқ қўядилар. Ҳатто стандартлардан озгина чекинилган тақдирда ҳам тайёр маҳсулот нуқсонини тузатиш учун цехларга қайтарилади. Бу — нақадар қаттиқ чора бўлмасин, аммо ҳозирги шароитда шундай чора кўрилиши зарур. «Сифат масаласини ҳаётнинг ўзи кун тартибига қўйди, — деди М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетида 14 ноябрь куни ўтказилган кенгашда. — Қайта қуришнинг марказига ўткир, ғоят ўткир қилиб қўйди».

Қабул қилишнинг янги шартлари турли тармоқларнинг 19 та корхонасида эксперимент тарзида синаб кўрилди. Мана шунда, ҳали яқиндагина пишиқ-пухталиги билан фарқ қилмайдиган ва шу сабабли кўпчиликка манзур бўлмаган маҳсулотни ҳамма бажонидил ола бошлади. СССР Давлат стандартининг вакиллари корхоналарда тартиб, технология интизомини оширишга кўмаклашишга, норматив-техника ҳужжатларини қайта кўриб чиқишга, эскирган контроль-ўлчов приборларини аниқроқ ва пухтароқ приборлар билан алмаштирилган жойларда яхшироқ натижаларга эришилди. Жумладан, Чехов энергетика машинасозлиги заводида, Москва «Фрезер» заводида, Таганрогдаги «Красний котельщик» ишлаб чиқариш бирлашмасида, «Бакэлектробитприбор» бирлашмасида, Смоленск холодильник заводида ва бошқа корхоналарда шундай ижобий силжишлар рўй берди. Бу жойларда маҳсулот сифати ҳақидаги шикоятлар миқдори кескин озайди.

Кашшофларнинг тажрибаси ўрганилиши ва оммалаштирилиши керак. Бу соҳада корхоналарнинг инженерлик бўлимлари, партия комитетлари ташаббус кўрсатишлари лозим. Сусткашликка йўл қўйиб бўлмайди. Ҳозирнинг ўзидаёқ кўпгина йирик бирлашмаларда давлат қабули жорий этилмоқда. Аввал — бошданоқ янги контроль бўлимлари меҳнат коллективлари билан чамбарчас амалий алоқа ўрнатишлари, ягона план асосида ишлашлари жуда муҳимдир. Чунки уларнинг ҳаммалари битта вазифани ҳал этадилар. Давлат қабули вакиллари стандартлардан чекиниш ҳолларини шунчаки қайд этмай, балки завод мутахассислари билан биргаликда бунинг асосий сабабини суриштириб аниқлашлари, бу сабабларни очиб ташлашлари, тезроқ тугатишга интилишлари керак.

Қайта қуришнинг нақадар муҳимлиги англаб олинган жойларда, ўзларининг ҳамма ютуқ ва камчиликларини барвақт таҳлил этилган, ҳар бир иш жойида тартиб ўрнатилган, интизом мустаҳкамланган жойларда давлат қабулини жорий қилишда ишкаллик йўқ. Аммо осойишта ҳаётга, истеъмолчилар ҳамма маҳсулотни индамай олиб кетаверадилар, деган ишончга ҳам чек қўйилди. Энди брак ўтмайди. Бинобарин, партия, касаба союз ташкилотлари буни барча ишчиларнинг, инженер-техник ходимларнинг ва раҳбарларнинг онгига сингдиришлари керак. Бу—ўз вақтида қўйилган тўғри талаблар эканини одамлар тушуниб етадилар. Улар тегишли хулосаларни чиқариб оладилар, яхшироқ ишлай бошлайдилар.

Айни вақтда бракнинг сабаблари тезроқ тугатилиши учун маҳсулот қайтариб бериладиган ҳар бир ҳолат чуқур таҳлил қилиниши лозим. Шартномавий мажбуриятлар бажарилмай қолишига, меҳнат мароми издан чиқишига йўл қўйиб бўлмайди. КПСС Марказий Комитетидаги кенгашда таъкидлаб ўтилганидек, ишкалликлар учун министрлардан, корхоналарнинг раҳбарларидан ва партия ташкилотларидан жавоб талаб қилинади.

Қайта қуришнинг муваффақияти кўп жиҳатдан давлат стандарти вакилларининг ўзларига, уларнинг омилкорлигига, одамлар билан ишлаш маҳоратига, талаб қилиш ва ишонтириш қобилиятига боғлиқ. Катта давлат аҳамиятига молик бўлган шу ишнинг дастлабки кунларидан бошлаб расмиятчиликка, бюрократларча қоғозбозликка йўл қўймаслик керак. Шу муносабат билан давлат қабули бўлимлари учун кадрлар танлаш алоҳида актуаллик касб этади. Бу ўринда партия комитетлари ҳал қилувчи роль ўйнайдилар. Янги бўлимлар муваффақиятли ишлаш учун зарур нарсаларнинг ҳаммаси билан таъминланиши ҳақида ҳам дарҳол ғамхўрлик қилиниши лозим. Давлат қабули ходимларини ўринсиз таъналардан, кўрсатилган принципиаллик учун ўч олиш йўлидаги уринишлардан ҳимоя қилиш керак.

Ҳозир баъзи министрликларда давлат қабулига тайёргарлик жуда ёмон йўлга қўйилганлиги фактини қайд этишга тўғри келади. Бу гап биринчи навбатда СССР Енгил саноат министрлигига тааллуқлидир. Бу тармоқдаги баъзи корхоналарнинг раҳбарлари ҳатто янги контролни жорий этишни... 1988 йилга қолдиришни илтимос қилиб чиқдилар. Ғалати позиция.

Маҳсулотни такомиллаштириш, унинг техникавий даражасини ошириш учун, совет маркасининг шарафи учун кураш ҳозир алоҳида конкретлик ва ўткирлик касб этмоқда. Бу кураш ҳар бир партия ташкилотининг диққат-марказида туриши лозим. Жорий этилаётган янгиликнинг моҳиятини матбуотда, радио, телевиденне орқали яққол, чуқур тушунтириб бериш, жамоатчилик фикрини актив ва жанговар тарзда шакллантириш керак.

Мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга сифат учун курашни кучайтирмай туриб эришиб бўлмайди. Ҳар бир киши — қаерда ишлашидан, қайси лавозимни эгаллашидан қатъий назар, буни билиши керак. Шунчаки билибгина қолмай, балки бу мақсадга эришиш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилиши зарур.

(«ПРАВДА» газетасининг 26 ноябрдаги бош мақоласи).

СССР—Ҳиндистон:

МУСТАҲКАМ ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН

СОВЕТ-ҲИНДИСТОН МУЗОКАРАЛАРИ БОШЛАНДИ

ДЕҲЛИ, 25 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун ҳукумат биносида чошгоҳ пайтда М. С. Горбачев билан Ражив Ганди ўртасида биринчи яккама-якка суҳбат бўлиб ўтди. Бу суҳбат тўрт соатдан кўпроқ давом этди. Асосан халқаро проблемалар атрофлича муҳокама қилинди.

Суҳбат бошланишидан аввал ҳамроҳлик қилаётган совет ва ҳинд кишилари ҳозирлигида Р. Ганди билан М. С. Горбачев нутқ сўзлаб, визитга юқори баҳо бердилар.

М. С. Горбачев иккала буюк давлатнинг дунёда эгаллаб турган мавқеи уларнинг раҳбарлари зиммасига икки томонлама алоқалар соҳасида ҳам, шунингдек, кенг халқаро соҳада ҳам жуда катта масъулият юклатишини уқтириб ўтди. Иккала раҳбар ўз ўтмишдошларидан қабул қилиб олган қимматбаҳо мерос—иккала мамлакатнинг ҳозирги эҳтиёжларини эътиборга олиб, уларнинг халқлари бахт-саодати йўлида кўпгина масалаларни — сиёсат, экономика, фан-техника соҳасидаги алоқалар, маданият борасидаги масалаларни ҳал этиш учун пухта заминдир.

Совет жамияти ҳам, ҳинд жамияти ҳам йирик ўзгаришлар даврига кирди, бу эса ҳамкорликни кенгайтириш учунгина эмас, шу билан бирга унинг сифатини анча ошириш учун ҳам янги қўшимча имкониятлар очади.

1971 йилги Совет—Ҳиндистон шартномасининг аҳамияти ва бу шартнома ўтмишда иккала мамлакатга яхши хизмат қилганлиги ва келажак учун яхши база бўлиб турганлиги таъкидлаб ўтилди. Визит замон талаблари руҳида бошланган ҳамкорликни мустаҳкамлайди, уни янги поғонага кўтариш имконини беради.

М. С. Горбачев билан Р. Ганди суҳбатлашиб ўтирган пайтнинг ўзида Совет ва Ҳиндистон делегацияларининг музокаралари бўлди. Томонлар Совет—Ҳиндистон муносабатларининг ҳамма жиҳатлари хусусида фикрлашиб олдилар, қилинган ишларни якунладилар, мавжуд янги имкониятларни таҳлил этдилар, визитга дастлабки тайёргарлик даврида Москвада ва Деҳлида ўртага қўйилган масалаларни муҳокама қилишни давом эттирдилар.

Дўстона муҳитда, ҳамжиҳатлик ва бир-бирининг эҳтиёжларини эътиборга олишга тайёрлик вазиятида ўтган фикрлашувларда Э. А. Шеварднадзе, А. Ф. Добринин, В. М. Каменцов ва С. Ф. Ахромеев, Ҳиндистон ҳукуматининг аъзолари қатнашдилар.

* * *

Ҳиндистон республикасининг Бош министри Ражив Ганди бугун кечқурун Ҳайдаробод саройида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев шарафига зиёфат берди.

Э. А. Шеварднадзе, А. Ф. Добринин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг сафарида унга ҳамроҳ бўлиб келган бошқа расмий кишилар, Ҳиндистон томонидан—ҳукумат ва парламент аъзолари, таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари ҳозир бўлдилар.

Р. Ганди ва М. С. Горбачев нутқ сўзладилар, уларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

* * *

Зиёфат тугагач, М. С. Горбачев ва унинг рафиқаси шарафига президент саройида ҳинд артистлари концерт қўйиб бердилар.

СУРАТДА: М. С. Горбачевнинг Ҳиндистон президенти билан суҳбат пайти. (ТАСС—ЎзТАГ телефотоси).

ЧУҚУР ҲУРМАТ БАЖО КЕЛТИРИЛДИ

ДЕҲЛИ, 26 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев бугун Ҳиндистоннинг буюк кишилари — Махатма Ганди, Жавоҳарлал Неру ва Индира Гандининг номлари билан боғлиқ бўлган жойларга борди.

М. С. Горбачев Ражгхатда — Махатма Ганди мемориалида ҳамда унинг жасади куйдирилган жойда бўлиб, гулчамбар қўйди, гулчамбардаги лентада «Ҳинд халқининг миллий озодлик учун кураши доҳийси М. Гандига» сўзлари ёзилган.

Фахрли зиёратчилар китобига: «Ҳинд халқининг буюк фарзанди, Ҳиндистон озодлиги учун кураш раҳбари Махатма Ганди хотирасига самимий ҳурмат билан» сўзлари ёзиб қолдирилди.

Сўнгра М. С. Горбачев мемориалга туташ паркда анъанавий ҳинд дарахти чампак ўтказди, ҳинди тилида магнолия дарахти ана шундай деб аталади.

Ж. Неру ва Индира Ганди жасадлари куйдирилган жойга КПСС Марказий Комитети Бош секретари номидан гулчамбарлар қўйилди. Уларнинг лентапарига: «Ҳинд халқининг буюк фарзанди Ж. Неруга», «Ҳиндистоннинг атоқли давлат арбоби, Совет Иттифоқининг қалин дўсти И. Гандига» сўзлари ёзилган.

Олий даражадаги Совет меҳмони Жавоҳарлал Неру мемориал музейига борди. Жавоҳарлал Неруни ҳақли равишда Ҳиндистон — Совет дўстлигининг меъмори деб атайдилар. М. С. Горбачев экспозицияларни кўздан кечиргандан кейин фахрли меҳмонлар китобига қуйидаги сўзларни ёзиб қолдирди: «Янги Ҳиндистоннинг бунёдкори, Совет Иттифоқининг содиқ ва самимий дўсти Ж. Неру хотирасига чуқур ҳурмат туйғуси билан».

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари шу куни Индира Ганди мемориалини зиёрат қилди. У И. Ганди қотиллар ўқидан ҳалок бўлган жойга ўрнатилган ойнадан ясалган саркофак олдига гуллар қўйди. И. Ганди хотирасига ҳурмат бажо келтирилиб, бир дақиқа сукут сақланди.

М. С. Горбачев фахрли меҳмонлар китобига: «Совет кишилари Ҳиндистоннинг атоқли раҳбари, ҳинд халқининг бахти учун, бутун дунёда тинчлик учун курашчи, Совет—Ҳиндистон дўстлиги ва ҳамкорлигини ривожлантиришнинг ҳормас-толмас тарафдори — Индира Ганди номини ҳамиша ўз хотирасида сақлайдилар», деган сўзларни ёзиб қолдирди.

Сўнгра М. С. Горбачев шу ерда ҳозир бўлганларга мурожаат қилиб бундай деди: «Бизнинг мамлакатимизда Индира Гандини ҳамиша жуда севар эдилар. Москвада, бошқа шаҳарларда кўчалар ва майдонларга унинг номи берилган. Моҳир совет кишилари яратган ва Индира Ганди портрети туширилган мана шу гилам мемориалдан муносиб жой олсин. Бу билан Совет Иттифоқининг Ҳиндистоннинг буюк қизига муносабати яна бир бор ифодаланди. Кеча биз бош министр Ражив Ганди билан Совет ва Ҳиндистон раҳбарларининг ҳозирги авлоди олдинги авлодлар эстафетасини — дўстлик эстафетасини қабул қилиб олаётганлиги тўғрисида гаплашдик. Мана шу дўстлик машъаласини кўтариб олға бориш керак. Бунинг учун биз бор кучимизни сарфлайверамиз».

Э. А. Шеварднадзе, А. Ф. Добринин, бошқа расмий кишилар М. С. Горбачевга ҳамроҳ бўлдилар.

М. С. ГОРБАЧЕВ ҲИНДИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

ДЕҲЛИ, 26 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун бу ерда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Ҳиндистон президенти Заил Сингх билан учрашди.

Президент Совет Иттифоқидан келган меҳмонни табриклаб, ўз мамлакати М. С. Горбачевни Ҳиндистон билан анъанавий дўстлик риштапари орқали мустаҳкам боғланган улуғ давлатнинг буюк раҳбари сифатида кутиб олаётганлигини айтди.

Рейкьявикдаги Совет-Америка учрашувида Сиз, жаноб Горбачев, бутун инсоният учун катта иш қилдингиз: у ердан ер юзидаги ҳамма кишиларга тинчликнома келди, деди президент.

Сизнинг сўзларингизда, деди М. С. Горбачев, мен фақат Ҳиндистоннинг эмас, балки жуда кўп мамлакатлар ва халқларнинг фикрини кўриб турибман: ядро хавфи, экология, қолоқлик ҳамда бутун-бутун қитъаларнинг қолоқлиги ва қашшоқлиги-буларнинг ҳаммаси реаллик бўлиб, улар янгича фикрлашни, янгича ёндашувни талаб қилмоқда, қуролланиш пойгасининг тўхтатилишини талаб қилмоқда.

Совет Иттифоқининг уруш ва тинчлик масалаларидаги сиёсатида Ҳиндистон сиёсати билан ўхшаш жиҳатлар кўп. СССРнинг фикри ва Ҳиндистоннинг фикри — бир миллиард кишининг фикридир. Биз даврнинг янги талабларини ҳисобга олиб, Ҳиндистон билан бундан буён ҳам ҳамкорлик қилишга тайёрмиз. Бу визит Совет — Ҳиндистон муносабатларини ривожлантиришга янги ҳисса қўшишига ишончим комил.

В. БАЙДАШИН,
А. БЕЛИКОВ,
Г. ШИШКИН.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЎТМИШИ, БУГУНГИ КУНИ ВА КЕЛАЖАГИ

Москвада Ўзбекистон кунлари очилди

Чет мамлакатлар билан халқаро савдо ва илмий-техникавий алоқалар Москва марказининг чиройли залларига кўрк бахш этиб турган сунъий оқ қайинлар шохларида беданалар сайрай бошлади. Бу ерда москваликлар ва пойтахт меҳмонларини серқуёш ўлканинг кўҳна ўтмиши ва бугунги куни билан таништираётган Ўзбекистон кунлари очилди.

Анъанавий миллий оҳангларга жўр бўлиб кетаётган сайроқи бедана хонишини эшитганингизда ўзбек хонадонига кириб қолгандек бўласиз. Ёғоч ўймакорлиги нақшлари билан безатилган ўриндиқлар, анвойи ранглар чарақлаб турган болишлар сизни чорлаб турибди. Сал наридаги «Атриум» барига кириб чойхўрлик қилишингиз мумкин. Гулдор пиёладан хушбўй чойни ичар экансиз, хаёлан Самарқанд ва Бухорога саёҳат қилгандек бўласиз: бар шарқнинг кўрки бўлган ана шу кўҳна шаҳарлар обидалари тасвирланган ранг-баранг паннолар билан безатилган. Кўчаларда, майдонларда, ноёб меъморлик обидаларида худди тарихнинг ўзи жонлангандек. Теран илдизлари олис ўтмишга бориб тақаладиган бу обидаларда истеъдодли ўзбек халқининг меҳнати акс этиб турибди. Ўзбек халқи тарихан қисқа муддатда асрий қашшоқлик ва қолоқликка барҳам бериб, республикани экономика ва маданиятнинг юксак марраларига олиб чиқди.

Эндиликда Ўзбекистон бутун мамлакат халқ хўжалиги комплексининг ажралмас қисмидир. Замонавий индустриянинг юздан ортиқ тармоқлари мужассам бўлган 2 мингга яқин саноат корхоналари, қудратли агросаноат комплекси, транспорт ва алоқанинг тараққий этган тармоқлари — ҳозирги Ўзбекистоннинг иқтисодий қудрати ана шундай. Бутуниттифоқ территориал меҳнат тақсимотида республика пахта толаси, пахта тозалаш саноати учун технологик ускуна ва пахтачилик учун техника ишлаб чиқаришда биринчи ўринни эгаллаб турибди. Бу ерда юзлаб суғориш системалари, минглаб гидротехника иншоотлари қурилган ва ишлаб турибди.

Чиройли безатилган стендлар ёнига келиб ўлка равнақи ҳақидаги лўнда аммо ишончли маълумотларни билиб олиш мумкин. Фотографиялар, диаграммалар ва плакатлар Ўзбекистон меҳнаткашларининг маданияти ва анъаналари, иш кунлари ва байрамлари тўғрисида ҳикоя қилади. Ҳозир республикада 19 миллионга яқин киши — 120 дан кўпроқ миллат ва элатларга мансуб бўлган кишилар ягона интернационал оила бўлиб яшамоқдалар.

Тарихий фотоҳужжатларга назар солайлик: Улуғ Октябрь революциясига қадар Ўзбекистон территориясидаги аҳолининг 98 проценти саводсиз эди. Эндиликда бу ўлка ялписига саводхонлар ўлкаси, бу ерда минглаб мактаблар, юзлаб техникумлар, ўнлаб олий ўқув юртлари ишлаб турибди. Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон мамлакатнинг энг йирик илмий марказларидан бирига айланди. Бир қанча йўналишлар бўйича республика олимларининг асарлари СССР билан бир қаторда чет элларда ҳам машҳурдир. Булар орасида назарий ва амалий математика, ядро физикаси, химия, генетика соҳасидаги тадқиқотлар бор.

Республика ҳаёти ҳақидаги тасаввурларни ўзбек мўйқалам усталарининг тасвирий санъат асарлари тўлдиради. Бу картиналарда ярқираб турган бўёқлар жилваси халқаро савдо марказидаги сипо меъморлик шаклларига жило бериб, марказнинг иш кунларига байрамона руҳ бахш этади. Бу ерга келаётган кишилар чоғроқ дўкончаларга албатта кириб, халқ усталари ясаган буюмлар қўйилган пештахталар олдида маҳлиё бўлиб туриб қоладилар. Бу ерда эсдалик учун зардўппилар, мисгарлик буюмлари, машҳур ўзбек кулолларининг сопол идишларини сотиб олиш мумкин. Бу ерда ёдгорлик буюмлари ҳам кўп.

Лекин асосий нарса ёдгорлик буюмларида эмас, албатта. Ўзбекистон кунлари очилиши маросимида таъкидлаб ўтилганидек, бу кунлар мамлакатда экономикани қайта қуриш жараёни тобора авж олаётган, янги хўжалик механизми яратиш учун қизғин иш бораётган шонли даврда ўтмоқда. Бу эса партиямизнинг социал-иқтисодий тараққиётни ҳар томонлама жадаллаштириш йўли талабларига жавоб беради. Бутун экспозиция программаси шунга мувофиқ тузилган.

Маълумки, Ўзбекистондаги бир қанча министрликлар ва идораларнинг корхоналари ва ташкилотлари тажриба тарзида халқаро бозорга мустақил чиқиш, чет эл фирмалари ва ташкилотлари билан у ёки бу маҳсулот етказиб бериш учун бевосита шартномалар тузиш имкониятини олдилар. Республика эса талабчан харидорга муносиб нарсалар таклиф этиши мумкин. Ҳозир Ўзбекистон тамғаси босилган маҳсулотларни жаҳондаги 74 мамлакатда яхши биладилар. Химия ва пахта тозалаш заводлари учун, тўқимачилик комплекслари ва гидротехника иншоотлари учун машина ва ускуналар, қишлоқ хўжалик машиналари ва электротехника ускунаси, электрон аппаратлар, дизел двигателлари шулар жумласидандир. Оғир ва енгил саноатнинг 150 дан ортиқ товар турлари республикадан чет элларга экспорт қилинмоқда.

Халқаро савдо ва чет мамлакатлар билан илмий-техникавий алоқалар Москва марказининг кўпдан кўп холларида, фойе ва маҳсулот намойиш этиш хоналарида барча экспозициянинг мазмунини — тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлидаги тараққиёт, деб ифодалаш мумкин.

«Тинчлик» ва «Тараққиёт» тушунчалари ҳар бир экспонат билан бир қаторда республиканинг етакчи артистлари қўшиқларига ҳам сингиб кетган. Машҳур «Баҳор» ансамблининг рақсларида ва бугунги Ўзбекистон ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи фильмларда ҳам тинчлик ва тараққиёт тараннум этилади. Ўзбекистон кунларининг программаси бой ва турли тумандир.

Я. АЛИЗОДА.
(ТАСС—ЎзТАГ мухбири).
Москва.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ III ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

КУН ТАРТИБИДА: АЪЛО СИФАТ

СИЁСИЙ АХБОРОТЧИ СУҲБАТИДАН

ПАРТИЯ комитетининг секретари кириб келганида ҳамма бригадирлар йиғилиб бўлишганди.

— Кечга қолганлар йўқми? — сўради барчага бирбир қараб чиққан цех бошлиғи. Эски одат бўйича берилган бу саволга жавобнинг ҳам ҳожати йўқ эди. «Ташсельмаш» заводи 5-цехи ишчилари орасида ишга кеч келишларга аллақачон чек қўйилган. Шу сабаб бригадирлар орасида ҳам мажлисларга келмаслик ёки орқа ўриндиқларни мўлжаллаш ҳоллари учрамай қўйди.

Нотиқ суҳбатни бевосита цех ҳаёти билан боғлаган ҳолда бошлади.

— Аъло сифат учун кураш кундалик ҳаёт нормасига айланиши зарур. Бир қарашда йиғиш-пайвандлаш цехида ҳам иш ёмон кетаётганга ўхшамасди. Ўн ойлик план муваффақиятли якунланди. 14ХВ-24Г маркадаги тўрт қаторли герметик кабинали пахта териш машинасининг сўнгги рамасини май ойининг бошларидаёқ пайвандлаб тугатишган эди. Д. Атаманов бошчилигидаги рамаларни пайвандловчи участка, А. Хорин ва Л. Лилар етакчилигидаги бригадаларнинг ишчилари ўз ишларини аниқ-пухта йўлга қўйганлар. Шунинг учун ҳам стапел ва манипульяторлар тез орада ХНП-1,8 маркадаги уч қаторли пахта териш машинаси қисмларини йиғишга мослаштириб бўлинди. Узлуксиз иш жараёни таъминланди...

Сиёсий ахборотчи ҳар бир технологик жараён устида алоҳида тўхталди. Цехда бармоқ билан санарли бўлса ҳам ҳали бракка йўл қўяётган, ўз смена нормаларини бажармаётган ишчиларни номма-ном санаб, уларнинг ишини яхши йўлга қўйиш учун қандай ёрдамлар бериш кераклиги ҳақида атрофлича гапирди. Шунда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилашнинг ҳали янги-янги резервлари борлиги маълум бўлиб қолди.

Катта мастер Маҳмуд Абдуллажонов ишчиларни маҳсулот сифатига нисбатан юксак муносабатда бўлиш, бунинг учун юқоридан алоҳида буйруқ кутмай ўз ишидан резерв ва имкониятлар қидираётган илғор ишчилар тажрибасини кенг оммалаштириш мумкинлиги ҳақида гапирди.

— Бунинг учун Д. Атаманов етакчилигидаги бригада аъзолари орттирган тажрибани асос қилиб олиш мумкин, — деди М. Абдуллажонов сўзининг сўнггида.

Д. Атаманов раҳбарлик қилаётган пайвандчилар бригадаси ишчилари пахта териш машинасининг асосий қисми — рамасини пайвандлашади. Маҳсулотлари биринчи тақдимдаёқ аъло баҳога қабул қилинаётган бу бригада ишчилари ўтган йили «Сифатли, тежамли ва қолоқларсиз ишлаш» ташаббуси билан чиқиб, ўн биринчи беш йиллик план-топшириқларини муваффақиятли бажаришди. Бригадада XII беш йилликнинг ўтган даври давомида ҳам белгиланганидан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Мамлакатимиз экономикасига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишга қарор қилган бригада аъзолари эндиликда «Аъло сифат бригадаси» деган номга сазовор бўлиб, ишлаб чиқарилган маҳсулотни бригаданинг шахсий тамғаси билан топширишга эришиш учун курашмоқдалар.

Бу ташаббусни кўпчилик бригадалар қўллаб-қувватлашди. Натижада заводда шу йил 1 июлдан бошлаб бригада ишчиларини ишлаб чиқарилган маҳсулот сифатига қўшган ҳиссасига қараб мукофотлаш ҳақидаги Низом кучга кирди.

— Бу биринчи навбатда бизга тааллуқли, — деди Д. Атаманов. — Маҳсулот сифатини ошириш учун ишимизда бригада формасини кенг жорий қилишимиз керак. Бу система бригада ишчилари орасида ўзаро талабчанликни кучайтиради. Биз бутун бригадамиз билан ана шу Низомни ишимизга асос қилиб олишга келишдик. Шу мақсадда биз билан ҳамкорликда ишловчи 2-цех ишчилари билан «Ишчи эстафетаси» принципи асосида ташкил қилинган социалистик мусобақа тўғрисида шартнома туздик.

Сиёсий ўқиш сўнггида цех ва участкаларда сифат группалари ташкил қилиш ҳақида таклиф қабул қилинди. Бу эса цех ишлаб чиқараётган маҳсулот сифатини жаҳон талаби даражасига кўтаришда барча ишлаб чиқариш жараёнларининг бор имконият ва резервларидан унумли фойдаланишга ёрдам беради.

В. КЛЕМЕНТЬЕВ.

ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

КОЛЛЕКТИВ — ТАРБИЯЧИ

Зумрад Расулованинг бамайлихотир юрганини кўрмайсиз. Бир қарасангиз ижроком мажлисига, яна бир қарасангиз сайловчилар билан учрашувга ошиқаётган бўлади. Илғор ишчи район Совети депутати, ижроком аъзосидир. У сайловчилардан тушаётган наказларни жон-дили билан бажараяпти. Зумраднинг кўмаги билан ободонлаштириш ишлари кучайди, теварак-атрофнинг санитария ҳолати яхшиланди.

Зумрад бажараётган жамоатчилик ишларини завод коммунистлари ўз кўзлари билан кўриб туришибди. Шу боисдан ҳам уни партия аъзолигига тавсия қилишди. Чунки Зумрад кандидатлик муддатини аъло даражада ўтаган, партиявий топшириқларни кўнгилдагидек бажарган эди. Ишлаб чиқаришдаги ютуқларидан ҳам бутун коллектив хурсанд. Ҳозир у янги йил ҳисобидан маҳсулот ишлаб чиқараяпти.

Коллектив тарбиялаб камолга етказаётган йигит-қизлар корхонада оз эмас. Улардан бири — тунука банкалар цехи илғор ишчиси Венера Шайаҳмедова яқинда партия аъзолигига кандидатликка қабул қилинди. Венера ўрта мактабни тамомлаб, корхонага ишга келган эди. Тиришқоқлиги, ташкилотчилиги билан тезда кўзга кўринди. Орадан кўп ўтмай тенгқурлари уни комсомол комитети секретарлигига сайлашди. Бу ишонч ёш ишчига қанот бағишлади. Коллектив синовидан муваффақиятли ўтгач, партия аъзолигига кандидат бўлди.

Завод партия ташкилоти ҳисобида 105 коммунист ва икки партия аъзолигига кандидат бор. Шу йилнинг ўзида уч ишчи партия аъзолигига, икки ишчи эса партия аъзолигига кандидатликка қабул қилинди. Цехларда меҳнат қилаётган ишчиларнинг аксарияти хотин-қизлар бўлганлиги учун ҳам партия сафлари эндиликда асосан улар ҳисобига кенгаймоқда. Ҳозир ишлаб чиқариш участкаларида хотин-қиз коммунистлардан 32 нафари меҳнат қилаяпти.

Комсомолда чиниққан, коллектив тарбиясини кўрган йигит-қизларни партияга тайёрлашда, уларнинг меҳнат ва сиёсий активлигини оширишда кекса ишчилар партия комитетига катта ёрдам беришаяпти. Партия ташкилоти ҳисобидаги коммунистларнинг 20 нафари ҳозир пенсияда бўлса-да, лекин коллектив билан алоқани бир дақиқа ҳам узмаган. Партияга қабул қилинаётган ёшларнинг кўпчилигига улар рекомендация беришяпти, ёш коммунистларнинг иш ва турмушидан доимий кўз-қулоқ бўлиб туришибди. Кекса авлоднинг ғамхўрлиги туфайли корхонада партиявий интизом тобора мустаҳкамланмоқда, ёшларнинг ишга бўлган муносабати ўзгармоқда. Ҳозир ҳар бир ишчи, ҳар бир коллектив ўзаро мусобақалашиб меҳнат қилаяпти.

— Коллективимиз кунига салкам 80 минг шартли банка маҳсулот ишлаб чиқараяпти, — дейди шарбат цехи бошлиғи Юсуфжон Қурбонов. — Бизда ҳамма мусобақалашиб ишлайди. Мусобақани уюштиришда коммунистлар бош-қош бўлишаяпти. Бу яхши самара бермоқда. Цех коллективи йил бошидан бери пешқадамликни қўлдан бермай келяпти. Ўтган ой якунлари бўйича ҳам корхона кўчма Қизил байроғини қўлга киритдик. Ғолибларга 300 сўм пул мукофоти берилди. Биз билан изма-из томат цехи коллективи келяпти.

Томат цехи коллективи яқинда янги ташаббус бошлади. Ишчилар Улуғ Октябрнинг 70 йиллик байрамини беш йилликнинг дастлабки икки йили планини бажарган ҳолда кутиб олишга қарор қилдилар. Ташаббускорлардан Зумрад Йўлдошева, Фарида Газизулина каби илғорлар ҳозироқ янги йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар. Йилдан ўзиб ишлашга интилаётган ишчилар сафи ой сайин кенгайиб бораяпти.

Янгийўл районидаги Усмон Юсупов номли аграр-саноат бирлашмаси консерва заводининг партия комитети ишлаб чиқаришни жадаллаштиришда инсон омили ролини оширишга қаратилган 20 дан ортиқ ташкилий-техникавий тадбирларни амалда қўллаяпти. Бунинг натижаси ҳар қадамда кўзга ташланмоқда. Ўтган ойнинг ўзида пландаги 7 миллион 710 минг ўрнига 13 миллион 480 минг шартли банка консерва ишлаб чиқарилди. Айниқса болалар учун консервалар тайёрлашни кўпайтиришга эътибор кучаймоқда. Ҳозиргача кичкинтойлар учун 7 миллион шартли банка консерва жўнатилди. Бу хилдаги маҳсулотлар сифати ҳамиша аъло даражада бўлаяпти.

Завод партия комитети аъзолари ва барча коммунистлар сифат устидан алоҳида назорат ўрнатганлар. Маҳсулотнинг давлат қабулини йўлга қўйишга ҳозирлик кўрилаётган шу дамларда коммунистлар корхона ишчилари ўртасида катта тушунтириш ишларини олиб бормоқдалар. Консервачилар йил охиригача яна 7 миллион шартли банка маҳсулот ишлаб чиқаришлари керак. Бу маҳсулотларнинг ҳаммаси давлат стандарти даражасида бўлмоғи лозим. Бунинг учун эса ҳар бир ишчи технология интизомига қатъий риоя этиши, ҳар бир жараённи маромига етказиб бажариши зарур.

Ишчилар ўртасида ўтказилаётган суҳбатларда КПСС Марказий Комитетида яқинда бўлиб ўтган кенгаш материаллари, ўртоқ М. С. Горбачевнинг кенгашда сўзлаган нутқида баён этилган қоида ва хулосалар атрофлича шарҳлаб берилаяпти. Оғзаки сиёсий агитация кадрлари бракнинг йўлига ғов солиш, олий сифат категориясидаги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, давлат стандарти талабларига тўла риоя этиш имконини берувчи резервларга ишчилар эътиборини қаратмоқдалар.

Ж. НОСИРОВ.

«ЗАНГОРИ ЭКРАН»ДА

ТУРКУМ КЎРСАТУВЛАРНИНГ ДАСТЛАБКИСИ

Пойтахт область партия ташкилотларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленуми қарорларида белгиланган вазифаларни амалга ошириш чоралари кўрилмоқда. Меҳнат коллективларида ва аҳоли турар-жойларида оммавий-сиёсий ва ғоявий тарбиявий ишлар кучайтирилмоқда, идеологик ишдаги мавжуд камчиликлар бартараф этиляпти. Идеологик ишда инсон омилини активлаштириш, иш ва сўз бирлигига эришиш, тарбиявий ишларнинг янги, таъсирчан форма ва методларини оммалаштиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

25 ноябрда Ўзбекистон телевидениеси биринчи программаси орқали намойиш этилган «Идеология ишидаги янгиликлар» кўрсатувида шу ҳақда гап борди. Тошкент шаҳри ва области учун кўрсатувлар бош редакцияси томонидан тайёрланган бу эшиттиришда Янгийўл районидаги Ҳ. Турсунқулов номли колхоз раиси Р. Бўтабоев, Бўстонлиқ район комсомол комитетининг секретари А. Ҳайитов, Бекобод район «Коммунист» газетасининг редактори К. Мавлонов, Тошкент шаҳар Октябрь район «Янги шаҳар» маҳалла комитетининг раиси, тарих фанлари кандидати Ҳ. Меliқулов қатнашдилар. Улар ягона сиёсий кунларда меҳнаткашлар билан жонли мулоқотни ташкил этиш, комсомол-ёшларни атеистик руҳда тарбиялаш, салбий ҳодисаларга қарши курашда маҳаллий матбуотнинг таъсирчанлигини ошириш, маҳаллаларда янги урф-одатларни кенг оммалаштириш ҳақида гапириб бердилар.

Эшиттиришда Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхозида ташкил этилган ижтимоий-сиёсий марказда ва Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхоз ва чорвадорлар уйида олиб борилаётган идеологик ишлар ҳақида ҳам ҳикоя қилинди.

Оммавий-сиёсий ва ғоявий-тарбиявий ишлардаги дастлабки тажрибалар умумлаштирилиши билан биргаликда ҳали бу соҳада жиддий камчилик ва муаммолар учраб турганлиги очиқ-ойдин айтилди.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун эшиттиришлар бош редакцияси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленуми қарорларини ҳаётга тадбиқ этиш бўйича туркум эшиттиришлар тайёрламоқда.

● ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Фрунзе районидаги мактаблараро ишлаб чиқариш комбинатининг ўқув цехига иккита янги турдаги калавалаш дастгоҳи ўрнатилди. Тошкент тўқимачилик комбинати оталиғидаги бу ўқув даргоҳида ўқувчиларнинг касб ўрганишлари учун барча шароитлар мавжуд. Суратда: ишлаб чиқариш мастери Р. Ибинеева (чапда) 8-синф ўқувчиси Н. Тўлагановага янги дастгоҳда ишлаш қоидаларини ўргатмоқда.

Р. Шамсиддинов фотоси. (ЎзТАГ).

Мусобақа кундалиги

НАМУНА

В. П. ЧКАЛОВ номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси механика-йиғув цехининг слесари Виктор Аверьянов ҳар куни топшириқни 150 процентга етказиб бажаради. У корхонада йигирма беш йилдан бери ишлаб, бой тажриба тўплаган. Заводда тайёрланаётган кўпгина буюмлар унинг қўлидан ўтади. Ҳар сафар янги буюм ўзлаштиришда малакали ишчига энг қийин деталларни қайта ишлаш ва йиғиш топширилади.

Виктор Тихонович ишга жиддий ёндашиб, ҳар бир иш жараёнини пухта ўйлаб, технологияни такомиллаштириш йўлларини қидиради. Конструкцияда бирон хатолар топса, дарҳол конструкторлар билан маслаҳатлашади. Корхона конструкторлари Виктор Тихоновичдан кўп фойдали маслаҳатлар оладилар.

В. Аверьяновга катта ишонч билдириб, унга ишлаб чиқарган маҳсулотига шахсий тамға босиш ҳуқуқи берилган. Ветеран ишчи бу ишончни ўзининг ҳалол меҳнати билан оқламоқда. Шу кунгача у тайёрлаган биронта маҳсулотнинг сифатига эътироз билдирилмаган.

Навбатдаги иш сменаси бошланди. Меҳнат ветерани В. Аверьянов янги, муҳим топшириқни бажаришга киришди. Унинг бу вазифани ҳам юқори сифат билан, ўз вақтида уддалашига шубҳа йўқ. Ветеран берган сўзининг албатта, устидан чиқади.

А. КАШАПОВ.

ИДЕОЛОГИЯ ИШИ — ИЖОДИЙ ИШ

СЎЗНИНГ РУҲЛАНТИРУВЧИ КУЧИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленуми қарорлари идеология ишининг жанговар программаси бўлиб қолди. Шу соҳада амалга оширилаётган барча тадбирлар даврнинг юксак талаблари даражасида бўлиши керак. Бу ҳар бир идеология фронти ходими зиммасига катта масъулият юклайди. Энг муҳими эндиликда идеология иши ҳаёт билан, унинг барча томонлари билан узвий боғланган ҳолда олиб борилиши талаб этилади. Шуни ҳисобга олиб «Билим» жамияти район ташкилотимиз ҳам ўз ишини қайта қурмоқда. Аввало оммага ғоявий таъсир кўрсатишнинг барча жанговар воситаларини ишга солишга ҳаракат қилинмоқда.

Районимизда идеология иши конкретроқ, муайян мақсадни кўзлайдиган бўлиб қолди. Жойлардаги агитколлективларнинг фаолияти янада жонлантириляпти. Хўжаликларда тузилган махсус пропагандистик группалар пленум қарорларини кенг тарғиб қилмоқда. Бу меҳнаткашларнинг ҳозирги долзарб вазифаларни тўғри тушунишларига ёрдам бермоқда, уларни ташаббус кўрсатишга, ўз олдиларидаги вазифаларни бажаришга сидқидилдан ёндошишга ундамоқда.

Оғзаки сўз усталари — лекторларимиз, «Билим» жамияти аъзолари ўз бурчларига масъулият билан ёндошиб, барча ташвиқот-тарғибот, тушунтириш ишларини далага кўчирганлар. Меҳнаткашлар ҳордиқ чиқарадиган зоналар, дала шийпонлари, бригада ва участкаларда бугунги кунда лекторнинг руҳлантирувчи сўзини эшитиш, унинг дилкаш суҳбатидан баҳраманд бўлиш мумкин.

Ҳозирги кунда районимизда «Билим» жамиятининг 33 та бошланғич ташкилоти фаолият кўрсатмоқда. 98 лекция пропагандаси ташкилотчиси ва 331 лектор меҳнаткашлар ўртасида тарғибот ишларини олиб боришяпти. Улар район хўжаликларида бўлиб, КПСС XXVII съезди қарорларини пропаганда қилмоқдалар, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш муаммолари, ҳозирги халқаро аҳвол, атеистик ва бошқа мавзуларда лекция ва суҳбатлар уюштиришяпти.

Биз контрпропагандага эътиборни тобора кучайтирмоқдамиз. Район ижроия комитети ва маданият бўлими ходимларидан иборат агитбригада бу соҳада актив иш олиб бораяпти. Район территориясида жойлашган 10 та илмий-тадқиқот институти олимлари ҳам лекция пропагандасига салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Улар аҳоли турар-жойларида меҳнаткашларни қизиқтираётган турли мавзуларда савол-жавоб кечалари ва оғзаки суҳбатлар уюштирмоқдалар. Район радиоэшиттириш редакциясининг редактори О. Искандаров, Ленин номли 1-ўрта мактаб директори Л. Михолский, «Коммунист» колхози раисининг маданий ишлар бўйича ўринбосари А. Қорабоев, район халқ маорифи бўлими мудири И. Тожибоев каби актив тарғиботчиларимизнинг «Совет турмуш тарзи», «Халқаро аҳвол», «Дин ва ҳаёт», «Фан ва дин», «Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш омиллари» темаларидаги қизиқарли лекция ва суҳбатлари тингловчиларга манзур бўлмоқда.

Ишимизда камчиликлар ҳам кўп. Айрим лекторларимизнинг билими, малакаси кун талабига жавоб бермайди. Уларнинг лекциялари саёз, ҳаётдан, ҳозирги долзарб масалалардан ажраб қолган, таъсирсиз бўлади. Биз бу нуқсонларни бартараф қилишга, ишимизнинг самарадорлигини оширишга, лекция ва суҳбатларнинг таъсирчанлигини кучайтиришга асосий эътиборни қаратамиз.

Д. ТУРСУНОВА,
«Билим» жамияти Орджоникидзе район ташкилотининг масъул секретари.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КЎРГАЗМАСИДА

ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ҲАМКОРЛИГИ

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг тематик павильонида «Ўзбекистон ССР ишлаб чиқариш корхоналари ва ташкилотларининг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатлари билан илмий-техника ҳамкорлиги» номли тематик кўргазма очилди.

Экспозициядаги экспонат, стенд ҳамда фотосуратлар серқуёш республикамиз корхоналарида ишлаб чиқарилаётган турли маҳсулотлар, илмий текшириш муассасаларида яратилаётган янгиликларнинг қардош социалистик мамлакатларда зўр муваффақият қозонаётганлиги ҳақида атрофлича ҳикоя қилади.

Кўргазмада Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг электроника институти, ядро-физикаси институти, сейсмология институти, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Ўзбекистон металлургия заводи, Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси каби қатор корхона ва муассасаларда ишлаб чиқарилган ҳамда айни кунларда чет мамлакатларда қўлланилаётган маҳсулотлар намойиш этилмоқда.

Айниқса, Олмалиқ кон-металлургия комбинати томонидан чиқарилаётган мис ҳамда металл намуналари кўпчилик эътиборини ўзига жалб этмоқда. Ҳозирги кунда комбинат маҳсулотининг кўпгина қисми ГДР, Польша, Венгрия, ЧССР каби кўплаб социалистик мамлакатларга экспорт қилинмоқда.

Шунингдек, экспозициядаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси бўлими ҳам кўпчилик эътиборини тортмоқда.

Қ. ЭРДОНОВ.

ПОЙТАХТИМИЗ ҚУРИЛИШЛАРИДА

ЯНГИ ЙИЛГА — ЯНГИ ЁТОҚХОНА

ТОШКЕНТ қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институти талабалари учун ўқув даргоҳининг ёнгинасида иккита тўққиз қаватли ётоқхона қад кўтаряпти. Буларнинг бирини бош пудратчи 4-трест 19-қурилиш бошқармасининг Ю. Содиқов бошчилигидаги бинокорлари олиб боришяпти.

Иккинчи ёнма-ён бинода 8-қурилиш бошқармасининг Аҳрор Мусаев бошлиқ қурувчилар бригадаси зарбдорларча ишлаяпти. Бу бригадада 22 киши ишлайди. Ишнинг унумли ва сифатли бўлишида ҳар бир бинокорнинг уч-тўрт турдош касбларни пухта эгаллаб олганликлари асосий омил бўлмоқда.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги байрамигача икки йиллик шахсий планларини бажаришга сўз берган машъал бинокорлардан Жўра Пўлатов, Озод Бобожонов, Тошпўлат Абдуллаев, Алексей Анасовлар ҳамкасбларига намуна бўлишмоқда.

505 ўринли бу ётоқхона янги йилгача фойдаланишга топширилади.

С. СУЛТОНОВ.

● «11-ВИСОТСТРОЙ» трестининг махсус темир-бетон монтаж бошқармасининг Александр Путинцев етакчилигидаги комплекс бригадаси илғор коллективлардан ҳисобланади. Бригада аъзоларининг ҳар бири 3—4 тадан турдош касбларни эгаллаб меҳнат қилаётганлиги ютуқлар омили бўлмоқда. Суратда: пешқадам бригада етакчиси А. Путинцев. М. Нуриддинов фотоси.

Хатлар «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» назоратида

БУ КЎЧАНИНГ ЭГАСИ КИМ?

«...2-Урицкий кўчасидаги 124—142 уйлар олдидаги йўлларнинг ўнқир-чўнқирлиги бир сари, улар орасидаги тупикларда ҳатто чироқ ҳам йўқ. Бунинг устига кўча бўйлаб ўтадиган Оққўрғон ариғи тепаликда бўлгани учун пастга сув сизиб ётибди. Ахлат ташийдиган машиналар эса бу кўчада қорасини ҳам кўрсатмайди...»

Битта кўчага шунча «дард» оғирлик қилмасмикин? Ҳа, оғирлик қилгани учун ҳам газетанинг ўтган йил 18 октябрь сонида Куйбишев район Совети ижроия комитети адресига танқидий фикрлар айтилган хабар босилган эди.

Тўғри, редакция ўша мақола юзасидан Куйбишев район Совети ижроия комитетидан ниҳоятда совуққонлик билан ёзилган жавоб хати олди. Гарчи бу жавоб илгари газетада эълон қилинмаган бўлса ҳам, зарурият юзасидан айнан келтиришга тўғри келади.

«...Текшириш вақтида мақолада келтирилган фактлар ҳақиқатан ҳам мавжудлиги маълум бўлди. Ҳозирги кунда бу объектга ахлат ташийдиган 02—34 номерли автомашина бириктириб қўйилди, машина ҳафтада икки марта Урицкий кўчаси бўйлаб айланиб чиқади».

Лекин мақолада кўрсатилган бошқа камчиликларни тугатиш юзасидан қандай чоралар кўрилганлиги ёки белгиланганлиги ҳақида ломмим дейилмаган. Май ойида мазкур кўчадаги водопровод қувури ёрилиб кетган. «Водоканал»нинг район бўлими ишчилари кўчани қазишга қазиб, ишни охирига етказмай, чала ташлаб кетишган.

Ана шундан кейин редакция 2-Урицкий кўчасида истиқомат қилаётган 15 нафар аҳолининг имзоси билан иккинчи марта шикоят олди. Хат шундай якунланади: **«...бу кўчанинг тартибга келиши, ободончилик ишлари ниҳоясига етишини қачонгача кутишимиз керак? Бу саволимизга район Совети ижроия комитетидан аниқ жавоб кутамиз».** Аҳолининг бу ҳақли талаби дастлаб шу йил март ойида, иккинчи бор сентябрь ойида район ижроия комитетига хабар қилинди. Ажабланарли жойи шундаки, март ойида редакцияга, «Барча камчиликлар тузатилади» деб навбатдаги ваъдани беришган эди. Лекин бу ваъдалигича қолиб кетди. Буни Р. Мусабоев тан олади ми, йўқми, ўзининг виждонига ҳавола. Сентябрь ойида редакция Р. Мусабоевга ваъдасини яна бир бор эслатиб ўтишга мажбур бўлди. Буни қарангки, район ижроия комитети раисининг ўринбосари Р. Мусабоев имзоси билан октябрь ойида келган жавобда, улар ўзларига қарашли 2-Урицкий кўчасидан бутунлай тонишибди. Жавобни айнан келтирамиз: **«Халқ депутатлари Куйбишев район Советининг ижроия комитети 2-Урицкий кўчаси 142—149 уйларда яшовчи аҳолининг шикоятларини кўриб чиқиб, шуни маълум қилади: 2-Урицкий кўчаси Киров район территориясига киради. Шу муносабат билан ушбу шикоят хатини Киров район ижроия комитетига юборишингизни сўраймиз».**

Ажабо, март ойида Куйбишев район территориясида бўлган 2-Урицкий кўчаси октябрь ойида қандай қилиб Киров район территориясига ўтиб қолди экан? Агар ҳақиқатан ҳам бу кўча Киров район территориясига кирса, у ҳолда нима учун Р. Мусабоев «Барча камчиликлар тузатилади» деган ваъда билан редакцияни чалғитиб, аҳолини алдаб келяпти?

Редакция Р. Мусабоевнинг «илтимос»ини ерда қолдирмай, шикоят хатни Киров район Совети ижроия комитетига юборди. Орадан бир ҳафта ўтмай, 28 октябрда Киров район ижроия комитети ободонлаштириш бошқармасининг бошлиғи Б. З. Ортиқхўжаевдан қуйидаги мазмунда жавоб хати олинди. Бунда шундай дейилади:

«Киров район ободонлаштириш бошқармаси шуни маълум қиладики 2-Урицкий кўчаси Киров районн билан Куйбишев райони территорияси ўртасига жойлашган. Кўчадаги тоқ номерли уйлар Киров райони территориясига киради. «Водоканал» ишчилари кавлаб, чала ташлаб кетган объект эса Куйбишев районига қарайди».

Бу жавобдан кўчадаги жуфт номерли уйлар Куйбишев районига қарашли эканлиги маълум бўлди. Ахир мақолада гап фақат жуфт номерли уйлар олдидаги йўллар, «қош қўяман деб кўз чиқариб» кетган район «Водоканал» бўлимининг чала ишлари ҳақида кетяптику! Шундай экан, Р. Мусабоев редакцияга жавоб хатини тайёрлаётганида нимани назарда тутган экан?

Хўш, бу кўча Киров районига қарамаса, Куйбишев район ижроия комитети раҳбарлари уни тан олишмаса, 2-Урицкий кўчасига қуёш қайси томондан чиқади ўзи? Бу кўчада яшовчи аҳоли арзига аслида қайси район қулоқ солиши кераклигини балки Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети тушунтириб берар?

ЧОРВА ҚИШЛОВИ «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАЗОРАТИДА

ҲАМОН ЭСКИЧА УСУЛДА

1984—1985 ЙИЛ чорва қишлови якунланиши арафасида Ғалаба район агросаноат бирлашмаси раисининг чорвачилик ишлари бўйича ўринбосари Анатолий Дмитриевич Нюгай билан учрашган эдик. Ўшанда у райондаги барча хўжаликларда ҳам қишлов яхши якунланмаётганлигини, маҳсулот етиштириш бирмунча камайиб кетганлигини, РАПО Совети бу камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш учун конкрет тадбирлар белгилаб, уларнинг бажарилишини назорат остига олганлигини таъкидлаган эди.

Бу тадбирларда районда зарбдор тармоқни ривожлантириш учун муҳим вазифаларни амалга ошириш, энг муҳими чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш, ем-хашак сифатини яхшилаш алоҳида кўрсатиб ўтилганди. Аслини олганда буни районда чорвачиликни ривожлантиришдаги қайта қуришнинг бошланиши деса ҳам бўларди.

Мана, орадан саккиз ой ўтди. Янги чорва қишлови бошланди. Хўш, бу даврда районда нималар қилинди?

Умуман олганда ўтган давр ичида районда бир қатор эътиборга лойиқ тадбирлар амалга оширилди. Ҳар бир хўжаликда қишлов учун сифатли озуқа тайёрлаш қатъий назоратга олинди. Айниқса, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида ташкил этилган озуқанинг сифатини аниқлайдиган лабораториянинг ишга туширилиши яхши самара берди. Булардан ташқари райондаги кўпгина фермаларда ишни пудрат ва поток-цех системаси усулларида ташкил этишда ҳам талайгина тажриба тўпланди.

Киров номли ўқув хўжалигида 1500 бошдан ортиқ қорамол парвариш қилинади. Шундан 516 бошини сигирлар ташкил этади. Бу йил уларнинг ҳар биридан 3 минг килограммдан сут соғиб олиш режаланган. Хўжалик бош зоотехниги Юрий Иванович Лобов суҳбатни бошлашдан олдин бизни фермага боришга таклиф этди.

Сут-товар фермасига кираверишданоқ бу ерда тартиб-интизом мустаҳкамлиги кўзга ташланади. Атроф озода, чорвадорларнинг ечиниб-кийиниш, дам олиш хоналари барча талабларга жавоб беради. Йиллик план, мажбуриятлар ёзиб қўйилган кўрсаткич тахталарида кунлик натижалар қайд қилиб борилмоқда. Хўжаликда гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштириш планларининг қандай бажарилаётганлигини билиб олиш мумкин. Ҳар бир соғувчининг кунлик натижалари алоҳида ёзиб борилмоқда.

— Мусобақа ошкора ва тўғри ташкил этилиши керак,— дейди Ю. Лобов.— Биз якунни ҳам кўпчиликнинг иштирокида чиқарамиз. Кўп сут соғиб олгандан ташқари сифатли сут топширган соғувчига қўшимча балл берилади. Ғолиблар моддий рағбатлантирилади.

Ҳақиқатан ҳам фермада одамлар тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилинмоқда. Хўжалик раҳбарлари, мутахассислари чорвадорларнинг талаб ва истакларини ўрганиб, иш юритишмоқда. Масалан, 1986 йилнинг ўзида фермада аёллар учун физиотерапия даволаш кабинети ташкил этилди. Бу ерда энг замонавий медицина асбоб-ускуналари ўрнатилган. Ҳафтада уч марта врач чорвадорларни назоратдан ўтказмоқда. Буғли ҳаммом ишлаб турипти.

— Ҳамма нарса кишининг кайфиятига боғлиқ, кайфият яхши бўлса, ишда унум бўлади,— дейди бош зоотехник.— Бу ишлаб чиқаришдаги кўрсаткичларимизга ижобий таъсир кўрсатяпти. Маҳсулот етиштириш ўтган йилларга нисбатан анча ортди.

Хўжаликда бу йил озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилди. Қишлов учун молларга қанча дағал ва ширали ем-хашак зарурлиги ҳисоб-китоб қилиб чиқилди. Масалан, бу ерда қишлов даврида 4263 тонна дағал хашак, 6 минг тоннадан ортиқ ширали озуқа керак. Шунда қиш кунларида ҳам соғин сигирларга бир кеча-кундузда 16 озуқа бирлиги миқдорида ем-хашак берилади. Амалда эса 5277 тоннадан зиёд дағал хашак, 5 минг тоннадан ортиқ силос ва озуқа лавлагиси тайёрланди. Айни пайтда лавлаги ҳосилини йиғиштириб олиш давом этмоқда. Яна кам деганда 2 минг тонна лавлаги ва қайта экилган маккажўхори поясидан минг тонна силос тайёрланади.

Бу ерда эндиликда ҳар бир килограмм ем-хашак ҳисобига кўпроқ маҳсулот олиш учун курашилмоқда. Шу мақсадда ғарамланган хашакларнинг сифати лабораторияда аниқланиб, кунлик рацион озуқанинг тўйимлилик даражасига қараб тузилмоқда.

— Илгарилари етиштирилаётган сутнинг таннархи қиш ойларида ҳаддан зиёд ортиб кетар эди,— дейди Ю. Лобов.— Бунинг устига озуқа сифатсиз бўлганлиги учун мўлжалдагидан ортиқча сарфлаб юборардик. Бундай палапартишликка қатъий барҳам берилди. Ҳозир бир центнер сут олиш учун 1,77 центнер озуқа бирлиги миқдорида ем-хашак сарфланмоқда. Бу биргина 1985 йилга нисбатан деярли тенг баравар камдир.

Хўжаликда чорвачиликнинг рентабеллигини ошириш борасида олиб борилаётган хайрли ишларнинг яна бири чорвачиликда поток-цех системаси жорий этилганлигидир. Ҳозир фермадаги сигирлар 4 та цехга ажратилган. Биринчи ва иккинчи цехлар ишлаб чиқариш — яъни сут соғиб олиш цехлари бўлиб, бу ерда соғин сигирлар сақланади. Яқинда бу усулдаги ишлар янада такомиллаштирилди. Ҳар бир сигирнинг маҳсулдорлиги ҳисоб-китоб қилиниб, улар группаларга ажратилди. Бунда 10 килограммдан ортиқ сут берадиган сигирлар алоҳида, 8—10 килограммдан берадиганлари яна бир группага, ҳамда 5—8 ва ундан каммаҳсулли сигирлар бошқа-бошқа группаларга бўлинди. Озиқлантириш уларнинг маҳсулдорлигига қараб амалга оширилмоқда. Бу ем-хашакдан тежамли ва самарали фойдаланиш имконини бермоқда.

Учинчи цехда янги туққан сигирлар ва ғунажинлар сақланади. Бу ерда меҳнат қилаётган соғувчилар уларни алоҳида соғиб, елинларини кунда уч маҳал массаж қилиб, энг юқори маҳсулдорликка етказиб, ишлаб чиқариш цехидаги группаларга топширишади. Бу сигирлардан айниқса, ғунажинлардан мавсумда мўл ва сифатли сут соғиб олишда катта роль ўйнамоқда. Тўртинчи цех туғуруқхонадир.

Райондаги Калинин номли совхозда ҳам чорва қишловига пухта тайёргарлик кўрилди. Гўшт сотиш плани бажарилди. Фермадаги ҳар бир сигирдан ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 310 килограммдан кўп сут соғиб олинди. Давлатга 75 тонна кўп сут етказиб берилди. Сут сотиш плани 20 ноябрга бажарилди. Ҳозиргача 600 тонна сут топширилди. Маҳсулотнинг ёғлилик даражаси районда энг юқори —4—4,2 процентни ташкил этмоқда.

— Ҳаммаси озуқа базасини мустаҳкамлаш ва ишни тўғри ташкил этишга боғлиқ,— дейди совхоз бош зоотехниги Қ. Дўстмагамбетов.— Биз кунлик рационни тузганда қайси озуқани қачон ва қанча миқдорда берилишини қатъий белгилаб қўямиз. Масалан, ҳозир соғин сигирлар рационидаги лавлагини кўпайтирдик. Натижада сут соғиб олиш ёздагига тенглашди. Пичан ва бошқа тайёрланган озуқаларнинг сифати ҳам асосан биринчи ва иккинчи класслидир.

Совхозда бу йил беда пичани тайёрлашда янгилик қўлланди. Беда кўклай ҳолда КИР-1,5 агрегатида майдалаб ўрилиб, далада эмас махсус майдонда бир сутка давомида қуритилиб, дарҳол ғарамланди. Бедазорга эса пешма-пеш сув қўйилди. Шундай қилиб, ҳам ўрим даври қисқарди, ҳам пичаннинг сифати юқори бўлди. Энг муҳими бедадаги каротин, оқсил моддалари тўла сақлаб қолинди. Ҳозир эса бу пичанни майдалаш учун ортиқча ишчи кучи сарфламасдан, ғарамдан қандай бўлса шундайлигича молларга едирилмоқда. Озуқа цехи ишлаб турипти. Бу ерда тайёрланаётган аралашма соғин сигирларга тарқатилмоқда.

Лекин минг афсуски, районда бундай хўжаликлар сони жуда кам. Кўпгина колхоз ва совхозларда ички имкониятлар ҳамон қўлдан бой берилмоқда. Бу район кўрсаткичларига ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда. Масалан, районда қишловга пландаги 64 минг ўрнига 58 минг тонна дағал хашак тайёрланди, холос. Беда пичани плани 90 процентга бажарилди. 73 минг 400 тонна ўрнига 56 минг 530 тонна силос бостирилди. Бу план 76,9 процентга бажарилди, деган гапдир. Ўт уни ишлаб чиқариш планининг 40 процентга етказилганлигини қандай баҳолаш мумкин? Киров номли колхозда дағал хашак тайёрлаш плани 59 процентга, «Москва» колхозида эса 65 процентга бажарилган ҳолда қишловга киришилди.

Бир неча марта матбуотда танқид қилинган бўлишига қарамай «Победа» ва Киров номли колхозларда фермалар қишловга яхши тайёрланмади. Бу хўжаликларда қишлов бошланиши билан сигирлар маҳсулдорлиги кескин пасайиб кетди.

Ҳар ким ҳамон ўз билганича иш юритаяпти. Демак, район агросаноат бирлашмаси Совети, унинг чорвачилик бўйича бош мутахассислари ҳали ҳам ишни тўғри ташкил этмаяптилар. Агар мавжуд имкониятлар тўлиқ ишга солинса, районда сут соғиб олиш кескин ортиб, пландаги ўсиш суръатига эришилган бўлур эди.

Олдинда қишловнинг энг масъулиятли кунлари турипти. Район агросаноат бирлашмаси мавжуд камчиликларни тезда бартараф этиш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқиши, уларнинг бажарилишини қатъий назорат остига олиши керак. Бу ишни сира кечиктириб бўлмайди.

Ф. МУҲИДДИНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

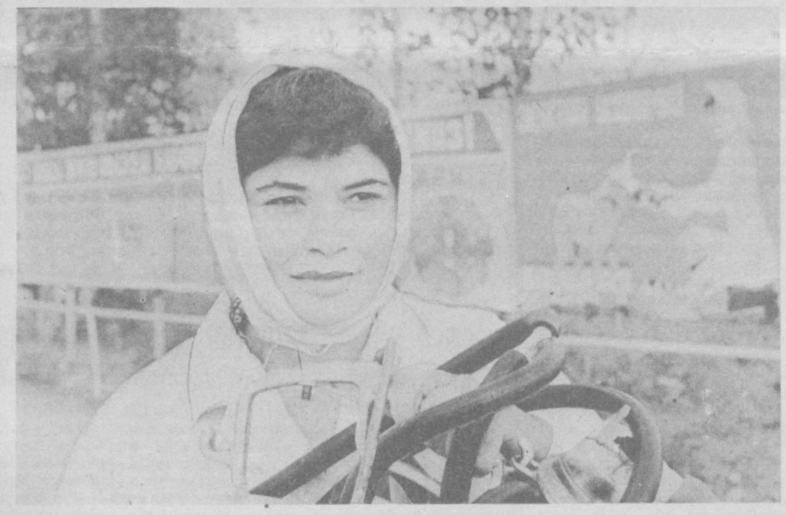

СУТ СОТИШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги «Коммунизм» колхози чорвадорлари давлатга сут сотиш йиллик планини бажардилар. Пландаги 360 тонна ўрнига 391 тонна сут топширилди. Мавжуд 187 сигирнинг ҳар биридан 2187 килограммдан сут соғиб олинди. Хўжаликнинг Малика Мусақулова, Машкура Бобирова, Насифа Асатуллаева сингари тажрибали соғувчилари эса сигирлар маҳсулдорлигини 2200 килограммга етказдилар.

Қишловни намунали ўтказаётган колхоз чорвадорлари йил охиригача ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сут миқдорини 2500 килограммга етказиш учун курашмоқдалар.

С. ҚУРБОНҚУЛОВ.

● СУРАТДАГИ бу қиз — Насиба Ҳамроева. У бекобод районидаги Ойбек номли совхознинг илғор сут соғувчиларидан бири ҳисобланади. Насиба Ҳамроева ўзига бириктилган 25 бош сигирнинг ҳар биридан йил охиригача 2800 литрдан сут соғиб олиш мажбуриятини қабул қилиб меҳнат қилмоқда. Чорвадорлар учун маъсулиятли давр — қишловни намунали ўтказаётган илғор сут соғувчи шу кунларда ҳам ҳар бир сигир маҳсулдорлигини 9—10 литрга етказмоқда.

М. Қорабеков фотоси.

ШУДРИНГ УЗРА ОДИМЛАР

Октябрнинг охирлари эди. Ариқдаги сув ойнадек тиниқлашган. Силлиқ тошчалару, кокилдек сув ўтлари кўриниб ётибди. Тупроқ ва ҳазон тутуни аралаш ҳид келади. Азим ёнғоқнинг сарғайган барглари бандидан узилиб, айланиб-айланиб намхўш, шусиз ҳам ҳазонга тўлиб кетган ерга қўнади.

— Кузимиз бу йил ҳам чакки бўлмади, — дейди Зухур ака далага тикилганча. — План тўлди, юзимиз ёруғ бўлди. Агар билсангиз деҳқон одамга шунинг ўзи бир бахт.

Олисдан элас-элас трактор овози эшитилди. Нариқдаги шох-шаббадан ишланган омонат ошхонага қўйилган қумғон қопқоғи тинимсиз патирлайди. Зухур ака ёғоч каравотдан тушиб, катта-катта қадам ташлаб бориб, чой дамлаб келди.

— Шудгор ҳам тугалланмоқда, — деди у чой қуйиб узатар экан — кечки экинлар ҳосили ҳам дуруст бўлди.

План қанча эдию, қанча бўлганини сўраймиз. Бригадир ён дафтарини варақлагач айтади. «Пландаги 87 тонна ўрнига 94 тонна картошка, 532 тонна ўрнига 725,6 тонна сабзавот топширилган. Сабзавотнинг ҳамма турлари бўйича планлар ошириб бажарилган».

—Бу йил сув камчил, қийин шароитда шунчалик ишлаяпсизлар, дуруст-ку!

— Э, қизиқ экансиз, мухбир ука. Дала бу заводмидики об-ҳаво қулай бўлса. Бунинг қийин-пийин жойи йўқ. Одамларимиз қийинчиликлардан қўрқмайдиган бўлиб қолишган.

Колхоз бош агрономи Комилжон Ҳусановнинг гапини эслаймиз. «Зухур аканинг одамлари бир жону бир тан. Бунинг сабаби бор. Бригадир ҳам меҳрибон, ҳам талабчан. Зухур аканинг уйидаги экинда ўт бўлса бўладию, даласида бўлмайди. Бригадир ҳар куни бедана сайрамасдан далага чиқади. Кўпинча у билан дала бошида учрашамиз. Кузда ҳам шудринг босган далаларда кезиб юраверади».

Яқин атрофда от кишнади. «Ҳа, жонивор-а, — деди бригадир ўзича — зерикиб қолдингми?»

Зухур аканинг яхши одати ёдимизга тушди. Айрим бригадирларга ўхшаб далада машина минмайди. Машинага қизиқмаган ҳам. Бу ҳақда оғиз очганимизда шундай деди:

— Машинада ғир этиб у ёққа, ғир этиб бу ёққа ўтиб деҳқончилик қилмоқчи бўлиш ёлғон иш. Ҳатто пиёда даланинг у еридан кириб, бу еридан чиқиш ҳам ярамайди. Деҳқон токи ҳар қарич ерининг тафтини сезмагунича мўл ҳосил ололмайди.

У кўкимтир кўзларини даладан узолмай чой хўплади. Шийпон ёнидаги тутга қўнган чумчуқлар нимадандир чўчигандек гур этиб учиб кетди. Бироздан кейин тап-тап қадам овози эшитилди. Салом бериб, бир киши келди.

— Бу илғор сабзавоткоримиз Эшмат Нурматов бўлади, — деди Зухур ака.— Оиласи билан меҳнат қилади, барака топкур.

Пайтдан фойдаланиб бригадирга савол бердик.

— Ишқилиб гектарчи деган гап йўқ бўлиб кетганми?

Зухур ака бошидан дўпписини олиб қайтадан кийди. Пешонасини дағал кафтлари билан силади.

— Агар қонундан ташқари чиқилмаса, оилавий пудрат ҳам идорада расмийлаштирилса бунинг нимаси ёмон? Қайтанга одамлар жон куйдириб ишлашади. Бундан деҳқонлар ҳам, давлат ҳам манфаатдор. Айримлар оилавий звенолар гектарчиликка йўл очади,

ИНСОН ОМИЛИ — ҚУДРАТЛИ КУЧ

деб ҳисоблашларига сира қўшилмайман.

Бригадада Санобар Толипова, Умар Мўминов, Анвар Мансуров бошлиқ оилавий звенолар бор экан. Бу коллективлар бригаданинг оз эмас — жами 70 процент ҳосилини беради. Ҳар бир оила йилда ўртача 3000—4000 сўм атрофида даромад олаяпти. Яхши томони шундаки, мазкур звенолар ўзларига ажратилган уруғликни ҳам, минерал ўғитни ҳам тежаб қолишга ҳаракат қилишади. Мўл, арзон, сифатли маҳсулот етиштиришнинг энг самарали йўлларини излашади.

Кузнинг кучсиз қуёши баланд тераклар ортига ўтди. Ола-чалпоқ нурга йўғрилган далалар марвариддек товланади. Боятдан бери аллақаерда тириллаётган трактор овози сўнди. Ўчоқдаги ўтин ёниб бўлди шекилли, қумғон қопқоғи ҳам патирламай қолди. Қулоқларни шанғиллатиб сукунат чўкди. Анчагина жим ўтирдик. Олисдан қаватли уйларнинг томлари кўринди.

— Мен кетдим, — деди бирдан Эшмат ака, — иш кўп. Сабзи ковлашга боришим керак.

Зухур ака бош ирғади. Сўнгра деди:

— Ерларимиз шаҳарга ўтиб кетаяпти. Бригадамизни олайлик. Фақат кейинги беш йил ичида 23 гектар қисқарипти. Билиб турипман, мухбир ука. Ҳозир нима ҳисобига маҳсулотни кўпайтираяпсизлар? — деб сўрамоқчисиз. Айта қолай. Ҳосилдорликни ошириш ва бир ердан икки марта ҳосил олиш ҳисобига. Буни сизнинг тилингизда интенсивлаш деса керак. Эртаги экинларни барвақтроқ плёнка остига экиш ҳисобига шу ерга иккинчи марта экин экиб кўпайтираяпмиз. Бу йил шундай йўл билан 11 гектар ердан 250 тонна ҳосил олдик.

Бир хил одамлар бўладики, камдан кам жилмаяди. Уларнинг юрагида қандайдир дард, миясида ўй бўлади. Зухур ака ҳам шундайлардан. Ҳадеб савол беришга ҳайиқасан киши. Бригадирнинг оқ сариқдан келган, узунчоқ юзига қараб туриб колхоз бош агрономининг гапларини эсладик. «Зухур ака ўз билганидан қолмайдиган қайсар одам. Бир кун ёз бошида райондан топшириқ келиб қолди. «Эртадан картошка кавлаб топширишга киришинглар. Шаҳарга картошка керак экан». Зухур акани даласидан топиб айтдим. «Йўқ, — деди у,— картошканинг ҳали бир ҳафталиги бор». Ади-бади айтишиб қолдик. Лекин бригадир ўз сўзида туриб олди. Картошкани ҳаммадан кейин кавлай бошлади-ю, планни ҳаммадан олдин тўлдирди. Ана шунақа ўжар одам у».

Бу Зухур акага берилган яхши маънодаги баҳо. Агар ҳамма бўйсунувчилар юқоридан берилган кўр-кўрона буйруққа қўлларини кўксиларига қўйиб «Хўп бўлади» деяверишса ишнинг кўзини билувчилар қаёққа кетади? Меҳнатга онгли муносабат, мустақилликни қандай тарбиялаш керак? Ишлаб чиқаришга «хўп-хўпчилар» эмас, балки ўз ишига чуқур ишончни сезган ҳолда тутган жойини кесадиганлар керак.

Шуларни ўйлаб, инсон омили қанчалик қудратли куч эканлигини яна бир бор ҳис этдик.

Калинин районидаги «Партия XX съезди» колхози бригадири Зухур ака Юсупов Ленин, Октябрь революцияси, Ҳурмат Белгиси орденларига чинакамига сазовор бўлганига яна бир бор ишондик.

Аллақаердадир бедана сайради. От кишнаб, оёғини тупроққа тап-тап уриб қўйди...

— Юринг бир дала айланайлик, — деди у ўрнидан қўзғалиб, — куз даласи бошқача бўлади. Айниқса, эрталаб шудрингдан сўнг юриш гаштли...

Унинг таклифига кўнмасликнинг иложи йўқ эди.

А. ХАТАМОВ.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

ЖАҲОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга бугун бошлаган расмий дўстона визити жаҳон матбуотининг марказий мавзуи бўлиб турибди. Ҳиндистонда чиқадиган барча газеталарнинг биринчи саҳифалари тамомила шу воқеага бағишланган.

Газеталар Ҳиндистон жамоатчилигининг визитга бағишланган митинглари, СССРнинг тинчликни мустаҳкамлашга қўшаётган ҳиссасига, Совет Иттифоқининг ядро қуролини тугатиш учун, АҚШ «самовий урушларга» тайёргарлик кўраётганлигига қарши курашишга, Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида қалин муносабатларга юксак баҳо бераётган сиёсат ва давлат арбобларининг нутқлари тўғрисида ўз мухбирлари берган ҳисоботларни жойлаштирмоқда.

Олий даражадаги Совет—Ҳиндистон учрашувлари, деб қайд этади «Индиан экспресс» газетаси, СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстона ва кўп ёқлама муносабатларда яхши анъана ва доимий практика бўлиб қолди. Бу муносабатлар икки мамлакат халқларининг манфаатлари билан бирга Осиёда ва бутун дунёда тинчлик ва хавфсизлик ишларига ҳам мос келмоқда. М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга визити, икки мамлакат раҳбарлари билан бўлажак учрашувлари Совет—Ҳиндистон дўстлигининг ёрқин намойишига айланиб, тинчлик ишига хизмат қилади ҳамда СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатлар негизидаги тинч-тотув яшаш принципларини янада кўпроқ мустаҳкамлайди, тинчлик ва халқаро хавфсизлик ишига ҳисса қўшади.

Лондонда чиқадиган «Файнэншл таймс» газетаси Совет Иттифоқи Ҳиндистон билан катта савдо-сотиқ қилувчи мамлакатлардан бири эканлигига эътиборни жалб қилади. Икки мамлакат ўртасидаги алоқалар иқтисодий нуқтаи-назардан ҳам, сиёсий нуқтаи-назардан ҳам муҳим, деб ёзади газета. Р. Гандидан Ҳиндистоннинг икки буюк давлат билан муносабатларини таққослаб беринг, деб сўрашганида у кўпинча «Қўшма Штатлар бизга бир қанча ҳолларда панд берган бўлса, лекин Совет Иттифоқи билан дўстлигимиз «мустаҳкам, СССР ҳеч қачон бизни кулфатда тарк этган эмас», деб жавоб берганлигини газета таъкидлайди.

СССР билан Ҳиндистон ижтимоий тузумлари ҳар хил мамлакатлар бўлсада, биз тенг-ҳуқуқли икки давлатни кўрамизки, улар ўртасидаги ҳамкорлик иккала халққа ҳам нафлидир, деб ёзади Франциянинг «Юманите» газетаси. Айни Совет Иттифоқининг ёрдами тарихда Ҳиндистон учун машаққатли замонларда ҳинд халқи ўз мустақиллигини сақлаб қолишига имкон берди, деб ёзади газета.

(ТАСС, 25 ноябрь).

Совет болаларига мукофотлар

Ж. Неру номидаги халқаро болалар чизган расмлар конкурсининг олий мукофоти — Катта олтин медалга москвалик мактаб ўқувчиси Таня Бойко ва ленинградлик Ира Харимон сазовор бўлишди.

Бу катта халқаро конкурс машҳур рассом Шанкара Пиллаининг ташаббуси билан ҳар йили «Шанкарс уикли» журнали томонидан ўтказилмоқда. 1952 йилдан буён унда турли мамлакатлардан 3 миллиондан кўп, Совет Иттифоқидан эса 5 мингга яқин бола иштирок этди. Ўтган йиллар мобайнида мамлакатимизнинг етти юздан зиёд ёш рассоми болалар конкурсининг турли мукофотларига сазовор бўлди.

(ТАСС).

КОРДОВЕС ВИЗИТИ ЯКУНЛАНДИ

КОБУЛ, 26 ноябрь. (ТАСС). БМТ Бош секретарининг шахсий вакили Диего Кордовес Кобулдан Исломободга жўнаб кетди. У АДРга Женевада ўтказилаётган Афғонистон — Покистон музокаралари жараёнини давом эттириш хусусида фикр алмашиш учун келган эди. Бу музокаралар БМТ Бош секретарининг шахсий вакили воситасида ўтказилиб, Афғонистон атрофидаги вазиятни сиёсий бартараф этишга эришишга қаратилган.

Д. Кордовес Афғонистон пойтахтидан жўнаб кетаётганида БАХТАР агентлиги мухбири билан суҳбатлашиб, АДРда бўлган кезида Афғонистон Халқ демократик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Нажиб, ташқи ишлар министри Ш. М. Дўст, Афғонистоннинг бошқа вакиллари билан амалий музокаралар бўлганлигини таъкидлади. АДРга бу галги сафар чоғида, деб уқтирди Д. Кордовес, айрим масалалар юзасидан салмоқли муваффақиятларга эришилди, деб ҳисоблайман.

АМРИТСАРДА БИРЛИК КОНФЕРЕНЦИЯСИ БЎЛИБ ЎТДИ

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ғарб давлатлари ва Покистон Ҳиндистондаги аҳволни беқарорлаштиришга уринмоқдалар, дейишди Ҳиндистоннинг шимоли-ғарбидаги Панжоб штати турли сиёсий партиялари ва жамоат ташкилотларининг вакиллари. Улар Амритсар шаҳрида бўлиб ўтган бирлик конференциясида иштирок этдилар, бу анжуман Раштрия Суракша Самити жамоатчилик ташкилотининг ташаббуси билан ўтказилган эди.

Нотиқлар муайян давлатлар мустақил республикани кучсизлантиришга уринаётганликлари, диний-жамоа низоларини авж олдириш учун экстремистлар ва , террорчилардан фойдаланаётганликларини айтдилар. Конференцияда қабул қилинган резолюцияда Панжобдаги террористик ҳуружлар Покистон Ҳиндистонга қарши олиб бораётган «эълон қилинмаган урушнинг» таркибий қисми эканлиги таъкидлаб ўтилган. Конференция қатнашчилари мамлакатдаги барча сиёсий партиялар ва жамоат ташкилотларига мурожаат қилиб, миллатга қарши қаратилган кучларга қатъий зарба беришга чақирдилар.

Афғонистон пойтахтининг марказий кўргазма залида таниқли арман рассоми Александр Баграмяннинг расмлари намойиш этилмоқда. Томошабинлар, айниқса унинг Афғонистонда яшовчи қабилалар ва халқлар ҳаётидан ҳикоя қилувчи портрет-расмларига катта қизиқиш билан қарамоқдалар. Суратда: А. Баграмян ўз мухлислари орасида.

ТАСС фотохроникаси.

ЖАРдаги ВОҚЕАЛАР

ХАРАРЕ, 25 ноябрь. (ТАСС). Жанубий Африка Республикасида Йоханнесбургдан жануби-ғарбда жойлашган «Вааль Рифс» катта олтин кони ҳақиқий жанг майдонига айланиб кетди. Африкалик ишчиларнинг охранка агентлари билан тўқнашувлари натижасида 13 киши ўлдирилди ва 20 киши оғир яраланди. «Тартиб ўрнатувчилар» иш ташлаган ишчиларни забойларга ҳайдаб киритишга уриниб, ўқ узадиган қурол ва кўздан ёш оқизадиган газ ишлатдилар. Кончилар бунга жавобан шахтанинг маъмурий биносига ёнадиган суюқлик тўлғазилган бутилкалар улоқтирдилар.

Дурбан, Порт-Элизабет, мамлакатдаги бошқа саноат марказларининг атрофларидаги африкаликлар яшайдиган посёлкаларда ирқчиларга қарши ғалаёнлар давом этмоқда. Ҳукумат информация бюросининг хабарига кўра, полициянинг жазо ҳаракатлари чоғида бир неча киши яраланган. Намойишчилар қора танли полициячи тушган автомобилни портлатиб юборганлар.

ЭРОН—ИРОҚ ФРОНТИДА

БАҒДОД. 25 ноябрь. (ТАСС). Ироқ ҳарбий-ҳаво кучларининг қирувчи-бомбардимончи самолётлари Эроннинг жанубида Бендер—Хомейнидаги нефть химияси заводига ҳамда Бендер—Махшеҳрдаги суюлтирилган газ ишлаб чиқарувчи заводга ҳужум қилди, дейилади бош ҳарбий қўмондонликнинг навбатдаги ахборотида. Бахтарондаги ҳарбий-ҳаво базаси бомбардимон қилинганлиги ҳам маълум қилинади. Ана шу ҳужумларда қатнашган самолётларнинг ҳаммаси ўз базаларига қайтиб келган. Ўтган кунлар давомида самолётлар жанговар топшириқ билан 165 марта парвоз қилган.

Эроннинг узоққа отувчи артиллерияси Басра, Мандали, Халабжа, Ал-Курна шаҳарларини ўққа тутишни давом эттирган. Қирққа яқин киши ўлдирилган ва ярадор қилинган. Эрон самолёти Ироқнинг шимолидаги Ниневия вилоятида аҳоли пунктларини бомбардимон қилган.

Фронтнинг марказий участкасида, Майсан секторида ва Басрадан шарқроқда ердаги жанговар ҳаракатлар давом эттирилган.

НИКОСИЯ, 25 ноябрь. (ТАСС). ИРНА агентлигининг хабар қилишича, Эрон самолётлари Ироқ шимолидаги Мосул шаҳрида жойлашган нефть химияси корхоналарини бомбардимон қилган. Ироқ жанубидаги Басра шаҳрини артиллериядан ўққа тутиш давомида 50 та ҳарбий ва саноат объектлари вайрон қилинган. Хаж-Умран ва Маривон районларида кучли тўп отишмалари бўлган. Агентликнинг хабарида Ироқ авиациясининг ҳужуми натижасида салкам 170 киши ўлганлиги ва жароҳат олганлиги айтилади.

Қардошларимиз намойиш қилади

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ КИНО УЙИДА ЧИМКЕНТЛИК РАССОМЛАР АСАРЛАРИНИНГ КЎРГАЗМАСИ ОЧИЛДИ

Ўзбекистон ССР Рассомлар, Кинематографчилар союзлари ва Қозоғистон ССР Рассомлар союзи ҳамда унинг Чимкент область бўлими ташаббуси билан пойтахтимиздаги Кино уйининг кўргазмалар залида чимкентлик мўйқалам усталари асарларининг кўргазмаси ташкил қилинди. Кўргазманинг очилишида республикамиз ижодий союзларининг вакиллари билан бир қаторда қўшни Чимкент областидан меҳмон бўлиб келган рассомлар, партия ва совет ходимлари иштирок этдилар.

Шуни таъкидлаш керакки, чимкентлик ижодкорлар ўзбекистонлик ҳамкасблари билан яқин ижодий алоқа ўрнатишган. Уларнинг кўпчилиги А. Н. Островский номидаги Тошкент театр ва рассомлик санъати институти ва П. Беньков номидаги Тошкент бадиий билим юртини битирган. Аммо, бундай кўргазма республикамиз пойтахтида биринчи марта намойиш қилинмоқда.

Кўргазмага тасвирий санъатнинг рангтасвир, ҳайкалтарошлик, графика ва халқ амалий санъатига тааллуқли юздан зиёд асар қўйилган бўлиб, уларда қардош рассомларнинг қайноқ ҳаётга яқин бўлишга интилишаётганини, социалистик воқеликни ҳаққоний ва юксак бадиий маҳорат билан тасвирлаб беришга ҳаракат қилишаётганини яққол сезилиб туради. Айниқса, А. Турсуновнинг «Сувчилар», «Нон», «Қўшиқ», У. Кошкенбоевнинг «Болалик таассуротлари», Э. Турдибековнинг «Бекатда», М. Бекеновнинг «Она», Д. Нурбековнинг «Менинг асрим», М. Полотовнинг «Саҳрода» сингари рангтасвир асарлари шу жиҳатдан эътиборни жалб қилади. Шунингдек, ҳайкалтарошлик, графика, халқ амалий санъатига оид ишлар ҳам ижодкорлар самарали изланиш йўлидан бораётганлигидан далолат беради.

Ўйлаймизки, чимкентлик рассомларнинг мазкур кўргазмаси барча тасвирий санъат ихлосмандлари ва мутахассисларнинг муносиб баҳосини олиб, Ўзбекистон ва Қозоғистон рассомлари ўртасида мавжуд ижодий алоқаларнинг янада равнақ топишига хизмат қилади.

Р. ҒАНИЕВ.

● **СУРАТЛАРДА: кўргазма залларида.**
А. Зуфаров фотолари.

КОНКУРСДА ҚАТНАШИШ УЧУН — ЯПОНИЯГА

«Узбекконцерт» солисти Владимир Султонов РСФСР ва украиналик уч нафар касбдоши билан бирга Токиода ўтказиладиган халқаро пианиночилар конкурсида совет музика санъатини намойиш этиш ҳуқуқини олди. У саралаш турида мажбурий программа — япон композитори Теруыки Ноданинг «Хиросима» асарини ҳаммадан яхши ижро этди.

Юксак музика тайёргарлигини, ижро маҳоратини кўрсатиш керак бўлган саралаш тури армия хизматидан яқиндагина қайтиб келган Владимир Султонов учун қўшалоқ жиддий имтиҳон бўлди. Тошкентлик пианиночи қарийб элликта классик пьеса ижро этиб имтиҳондан муваффақиятли ўтди. У Токиода Лист ва Бетховен, Бах ва Шопен, Сен-Санс ва Моцартларнинг, шунингдек рус классиклари ва совет композиторларининг фортепьяно учун ёзган асарларини ижро этади.

(ЎзТАГ мухбири).

Спорт

КИМ ЧЕМПИОН БЎЛАДИ!

МАМЛАКАТ 49-чемпионатида қатнашаётган 16 та команданинг 13 таси мавсум ўйинларини тугатди. Киев динамочилари пойтахтлик клубдошлари билан ўзаро икки марта ва «Шахтёр» билан учрашув ўтказгач, медаль эгалари узил-кесил маълум бўлади. Киев динамочилари ўтган куни Ленинградда «Зенит» меҳмони бўлиб 3:0 ҳисобида устун келдилар ва очколарини 34 тага етказиб жадвалда учинчи ўринга чиқиб олишди.

СЎНГГИ ЎЙИНЛАР

РЕСПУБЛИКА футбол чемпионати тугашига бир неча тур қолганда чемпион ва совринли ўрин эгалари маълум бўлган эди. Кечиктирилган икки учрашув натижаси деярли турнир жадвалига таъсир кўрсатмасди. «Старт»га кескин курашда 3:4 ҳисобида ютқазган «Бинокор» тўртинчи ўринда қолди. Бекободнинг «Металлург» командаси сафарда, Ғаллаоролнинг «Автомобилист» клубига 2:6 ҳисобида ютқазди.

СОБИР РЎЗИЕВ МУКОФОТИ УЧУН

ТОШКЕНТЛИК жаҳон чемпиони халқаро классдаги спорт мастери Собир Рўзиев бир неча йил совет спорти шарафини муносиб ҳимоя қилди. Шу кунларда «Пахтакор» стадиони спорт залида моҳир спортчи совриниучун Бутуниттифоқ мусобақалари давом этмоқда. Унда мамлакатимизнинг бир қатор шаҳарларидан келган спортчилар ҳам иштирок этишмоқда. Рапирачилар баҳсида бокулик Ф. Велиев ғолиб келди, тошкентлик Р. Тамарин бешинчи бўлди. Қиличбозлар баҳсида вакилимиз Р. Янобедин олмаоталик спартакчи С. Молодожениядан ортда қолиб, иккинчи ўринни олди.

Мусобақада 17 команда сафида 250 дан ортиқ спортчи қатнашмоқда.

БИЛДИРИШ

«Тошкент ҳақиқати» редакцияси ҳузуридаги ишчи-қишлоқ мухбирлари университетида янги группа машғулоти 27 ноябрь куни соат 18 да редакция биносида бошланади.

МУНОФИҚЛИК

КЕЛЕСДА ғалати миш-миш тарқалди: эмишки, Абдукарим домла яна қўлга тушибди.

— Қўлга тушибди? Илгари судланганн камлик қилган эканми?

— Нима биров билан муштлашибдими, ундай десак ёши бир жойга бориб қолган..

— У ҳам эмас, бу ҳам эмас,— деди бир оқсоқол иккинчисига, — миш-мишнинг тагида гап бор. Биласизми, Абдукарим... мачитга ўғриликка тушибди, фалон сўмлик китобни орқалаб кетаётганида хиппа бўғишибди!

— Оббо шайтон-ей, келиб-келиб мачитга-я...

— Э, бундайлар ҳеч нарсадан ҳазар қилмас экан, яна қозондек салла ўраб домламан, деб юрарди. Эшитган эдик. Ўз уйида яширинча эски мактаб ҳам очган экан. Болаларга «илму-маърифат» ўргатмоқчийди.

— Қаранг, шундай замонда-я...

Кимдир яна луқма ташлади:

— Е алҳазар!.. Бу сира тўғри келмайдиган иш-ку, ношукурчилик-ку!.. Болаларимизни мактабдан бездириш, яна «ҳафтияк»ка мажбур қилиш, бу қанақаси! Бунинг устига «домла»нинг ўзи ўғирлик қилиб турса... Қўлга тушибдими, ажаб бўпти, унинг юзи тескари бўлсин!

Тан жароҳатидан қалб жароҳати ёмон. Тил, онг, қалб, мусаффо ғоялар, орзу-ҳаваслар лат еса одам беқанот қушга айланиб қолади, парвоз қилолмайди. Соф бургут қанот, одам аниқ мақсад, порлоқ ғоялар билан тирик. Буларни заҳарлашга уриниш, ҳалиги кекса айтганидек, жамиятга тош отиш билан тенг.

Абдукарим Бахиров дин ниқобини умрининг қайси бир фаслида кийганини эслолмайди. Лекин унинг хаёлида бугун бошқа бир ният ҳукмрон эди.

...Бостириб салла ўраган, бош-қулоғини кўриб бўлмайдиган, бир киши узун ҳассасини дўқиллатиб, Келес шаҳар Папанин кўчасидаги уйга кириб борди. Бу ерда маҳалланинг болалари ўзларининг «беозор» ота-оналарининг қистови билан йиғилишиб, «Чўнгдада»ни кутиб ўтиришган эди. Булар Отабек, Равшан, Маҳмуд, Саодат ва яна аллақандай исми-жисми чиройли кичкинтойлар. Уларнинг келганига анча бўлган, бу ерда зерикишиб, боғчада ўрганган «Юлдузчам» ашуласини бири қўйиб, бири олиб хиргойи қилишарди. Бу «домла»га ёқинқирамади. Аммо у болакайларни қафасга туширмасдан бурун, чўчитиб юборишдан ўзини тийди.

— Гап бундай, бўталарим, — деди у худди катталарга мурожаат қилгандек салмоқлаб, — бугундан эътиборан менинг ихтиёримдасиз. Мен сизларни бу ерга қурт сўриш, писта-бодом чақиш учун эмас ёинки «Юлдузча»ни ўргатиш учун тўплаганим йўқ. Инчунун, сизлар учун шариат буюрган машғулот дини-ислом, жамики фаришта-ю пайғамбарларимизнинг нигоҳлари тушган муқаддас қуръону шарифни ўрганишдан иборатдир. Иншоолло, маҳалламизнинг сиздек зеҳнли болаларига парвардигорнинг иноятн аълою-кабир бўлғай. Қани, ким уни биринчи бўлиб тавоб айлаб, кўзига суртади?

Болалар чурқ этишмади, домла бироз кутди-да, яна давом этди:

— Ҳуркак бовурдошларим, дадил бўлинглар! Ҳа, Чўнгдадангиздан хизмат, сизлардан эътиқод талаб қилинғай. Келинглар, бу каломуллони пешоналарингга суртинглар, минбаъд кўзларинг равшан тортгай, йўлларинг равон, мушкулларинг осон бўлғай. Билакс, сизларни хавф-хатар кутгай, яратганнинг қаҳри келиб, иродасиға қарши шак келтирганларни омбур ила қийнаб жонларини суғуриб олғай! Хўш?..

Болалар қўрқа-писа, қисиниб-қимтиниб унга яқинлашдилар. Чўнгдада илондай авраб, тулкидай ликиллаб, ниҳоят уларни измига кўндирди. Шу йўл билан маҳалланинг дуркун болалари ўргимчак уясига илиниб қолдилар. Бир пайтдаги она сути оғзидан анқиб турган бу боғча болалари ҳозир кап-катта қизлар, йигитчалар бўлиб қолишган. Уларнинг баъзилари бугунги кунда ўтган кунларини афсус билан, баъзилари эса хижолатлик билан эсга олишади.

МИФТАХОВА ГУЛНОРА, 17 ёшда, Келесдаги 35-сон ўрта мактабни тамомлаган: — У пайтлар ёш эдим. Қўшнимиз Чўнгдада тез-тез келиб, уйимиздагилар билан алланималар тўғрисида гаплашар, баъзан қуръони шариф, дини ислом, кафолат деган нотаниш сўзларни эшитиб қолардим. Кейинчалик у кишининг таклифи, бувимларнинг рухсатлари билан Чўнгдадага «набира» бўлиб бордим, 1977 йилдан бошлаб «Қуръон», «Ислом дини нима?» деган китобларни ўргана бошладим. Аввалари ўқишга ихлосим бўлмай юрдим. Қийноқ-қистовлардан сўнг кўнишга мажбур бўлдим. Айниқса, бу ерда Гулбаҳор, Авазбек каби ўзим сингари тенгдошларимни кўриб кўнглим бироз кўтарилди.

СУД ҲУКМИДАН СЎНГ

АЛИЕВА ГУЛБАҲОР, ВЛКСМ аъзоси, 32-ўрта мактаб ўқувчиси: — Абдукарим отанинг қизиқ феъллари бор. Кулиб турган вақтини кам кўрасиз, доим қовоғи солиқ, нимадандир норозидек бўлиб юради. Унинг қўлида 1980—1984 йилларда аввал арабча ўқишни, сўнгра қуръонни ўргандим. У киши бизга номоз ўқиш, аёл кишининг фақат уйда ўтириб бола боқиши шартлиги, қизлар сочларини қирқта қилиб ўриб юришлари лозимлигини қайта-қайта уқтирарди.

ШОКИРОВ АВАЗБЕК: — Бахиров Абдукаримга яқинлашгач, кўзимга дунё аллақандай ғариб, ўзим ҳам бошқача бўлиб қолгандай эдим. Энди биздаги аввалги завқ-шавқ, ғайрат-шижоат ва хушчақчақлик ўрнини умидсизлик, тушкунлик, маъюслик аломатлари эгаллаган эди. Ўқишдан кўнглим совуди. Ноилож «Заготконтора»нинг ошхонасига оддий ишчи бўлиб ишга кириб кетдим. 1-сон кечки мактабда ўқийман.

Бундай «тарбия»нинг қандай мевалар бериши маълум. У ҳеч бир кишини яхшиликка етакламаслиги, аксинча, зулматга, мавҳумликка олиб келиши тайин. «Ота»нинг энг кичик талабаларидан бири Отабек Исроилов эди. У 1975 йилда туғилган. Тошкент районидаги 11-мактабда ўқийди. У Абдукарим домла «мактаби»га атиги уч ойгина қатнади. Бола пакирнинг эти устихонига ёпишиб, кечалари алаҳсираб, қўрқинчли тушлар кўрадиган, аллақандай зиён-захмат етказувчи ғайри-табиий шайтонлардан қочиб, дуч келган жойга бекинадиган бўлиб қолди. Домла боланинг назарида ҳақиқий сирли «шайтон»га айланган эди. Аммо Отабекнинг «меҳрибон» ота-онаси Абдукаримнинг муборак этакларини қўйиб юборишмади. Ер-кўкка ишонмайдиган фарзандларини унинг заҳарли чангалидан ажратиб олишга шошилишмади. Булар-ку ўн гулидан бир гули очилмаган ёш ниҳол. Аммо уларнинг оқ-қорани таниган ота-оналари, баъзан «шайтон йўлдан оздирган» катталар-чи?!

Сиддиқ Маҳмудов роппароса 50 ёшда. Келиб-келиб шу ёшда тақводорликни ихтиёр этди. «У дунё дўзахи»дан қўрқиб, Абдукаримбойнинг остонасига бош уриб келди. «Домла» унга керакли «инструкция»ни берди, яъни эшагини суғориб эвазига пулини олдию, орқасидан масхаралаб кулди:

— Холис хизматми? Бе, нималар деяпсиз! Мушук текинга офтобга чиқармиди?.. Сиддиқвойдай лақмалар омон бўлса, ошиғимиз шунақа олчида!... Хих-хих-хи... Айниқса мана бу ваҳимага тушган одамни айтмайсизми?! Эллик ёшида номоз ўқиб жаннати бўлгилари келиб қолибди. Номоз ўрганармиш!.. Хих-хих-хи. Садқаи «Мункар-Накр»нинг гурзиси кетмайсанми?!.

Бир пайт Тошкентдаги диний муассасалардан бирининг кутубхонасидан 29 та китоб йўқолди. Китоб тўрқовоқдаги қуш эмаски, учиб кетишни мўлжаллаб, ҳар лаҳзада эгасини пойлаб турса. Ҳойнаҳой, бу «номози аср»га келадиган битта-яримта қўли эгрининг иши эмасмикан?

Эл оғзига элак тутиб бўлмаганидек, бу гапларнинг бир учи Абдукарим Бахировнинг ҳам қулоғига етиб борди. У эҳтиёт чораларини кўрди-ю, аммо нопок қўлини тоза сувда чайиб ташлаб, шу билан гўё «ҳалол» бўлди-қўйди.

Қўй оғзидан чўп олмагандек бўлиб юришини кўринг энди. Туя кўрдингми, йўқ! Бордию ўғриликнинг хашаги очилиб, ҳақиқат юзага қалқиб чиқадиган бўлса, саводсизлигини рўкач қилади. Ахир, саводсиз одам китобни нима қилади? Гўё шундай деб, йўқолган китоблар ҳақидаги ҳамма даъволарни пучга чиқариш мумкиндай бўлиб кўринди унга.

Шу ўринда сизга «домла»нинг қуйидаги гапларини айнан келтирамиз: «Мен ҳақиқатан ҳам Маҳкамовдан «Ислом дини нима?» деб номланган 120 та китобни 100 сўмга сотиб олганман. Лекин мақсадим сотиш эмас эди, уни бошқа китоблар билан алмаштирмоқчи эдим. Бу китобларни келиним Абдукаримова Зуҳранинг уйига беркитиб қўйдим. Ундан ташқари, кечаси бир нотаниш бола келиб, 17 дона «Тафсир» номли китобларни ва 29 дона диний китобни сотиб олишни таклиф қилди. Мен олмайман десам, у туриб турсин деб ташлаб кетди. Мен қўрқиб, қўшнимнинг уйида йўқлигидан фойдаланиб, унинг ўтинхонасига яшириб қўйдим. Бу китобларни тинтув вақтида топиб олишди».

Ҳа, у ҳар қанча эҳтиёткор бўлмасин, барибир, сири очилди. Лекин, унинг «сотиб олдим-у, аммо сотмоқчи эмасдим» деганига ким ишонади? Хўш, агар сотмаса, ғаразли мақсадларни ўйламаган бўлса, алмисоқдан қолган бунча китоб нимага керак эди? Чўнгдаданинг «нотаниш бола» дегани ким? Хойнаҳой, «набира»ларидан бири эмасмикан? Ўзи нотаниш бола бўлса-ю, тағин ярим кечада унинг уйида нима қилиб юрибди, «бегона» бола унинг уй адресини қаёқдан билиб қолдийкин? Бу ерда мантиқ қаерда қолди энди?.

Ҳозир хира тортиб, ишлатилишдан қолиб кетган бир ибора бор. Унда нақл этилишича, эгасининг минг пойлагани ўғрининг бир пойлаганининг ўрнига ўтмас экан. Чўнгдада китоб ўғирлаб сотишда, уни сақлашда ана шу мақолга амал қилди. Устомонликни қарангки, у гўё ўлжага тушган «юк»ни ўз уйида эмас, қўшниси Мўйдинова Қадиша деган аёлникига бекитди. Чунки у бундай хурофот молларни сақлаш; пропаганда қилиш, сотиш қонун йўли билан таъқиқланганини биларди-да. Бу билан бир чўқиб юз бор атроф-теваракка аланглайдиган, пихини ёрган мунофиқ айбсизни айбдор қилиб, ўзи жавобгарликдан қутилиб қолмоқчи бўлди. Бироқ «номери» ўтмади!...

Хўш, у бояги китобларни қандай қилиб сотарди? Увада, ҳар хил лаш-лушларнинг харидори бўлгандай, эл назаридан қолган бундай бозори касод китобларнинг ҳам ўз ихлосмандлари топилиб қоларди, албатта. Очиғини айтганда сих ҳам, кабоб ҳам куймасди. Аксарият ҳолларда у заҳарли илонни кичкинтойларнинг қўли билан ушлашга ўрганиб қолганди. Бундайроқ диний китобларга 15—20 сўм, қуръоннинг ҳар бирига эса 50 сўмдан баҳо қўйиб, бу пулларни тўлаш, сотиб олиш болаларнинг гарданида эди. Начора, ўқиш — ўрганиш китобсиз бўлмайди. Шўринг қурғур «набиралар» унинг айтганини қилиб, пулни ўз ота-оналаридан ундириб келишга мажбур эдилар.

Бахировнинг «домла»лиги ёнига бора-бора «Абдукарим чайқовчи» деган лақаб ҳам қўшилди. Бу ном унга айниқса, тақир бошга соч битгандай ярашиб тушди. Бир ҳисобда «домла», «тарбиячи» деган ном қаёқда-ю, бирни иккига пуллайдиган қаллоб-олибсотар қаёқда. Балки эриш туюлгандир? Асло! Сиртига сув юқтиргани йўқ. Айниқса, қоронғуда топишган оғайниси Маҳкамовнинг «харидоргир моллари»ни кўриб динни ҳам унутди, шариатнинг «Ўзгалар ҳақига хиёнат қилма, инсофли бўл», деган фатволарига тупурди. Ундан «инсоф», «виждон» сўзларини юлиб олиб чап чўнтагига солиб қўйди.

Ҳамтовоғи 100 сўм эвазига унга «Ислом дини нима?» деган 120 та диний китобни «ҳадя» қилиб топширганида мўмин-қобил ихлосмандлару, яна червонлар кўз ўнгидан ўта бошлади. Дарвоқе, булар бекорга харид қилинмаган эди. Бу китоблар унга биринчидан, яна кўпдан-кўп содда-лақмаларнинг онгини «пешлаш» учун, иккинчидан, уларни икки-уч баравар қимматига пуллаб, бойваччалардек ҳаёт кечириш учун керак эди.

Касални қанчалик яширма, барибир, иситмаси ошкор қилади. Абдукарим Бахиров кутилмаганда ўзи қазиган чоҳга ўзи йиқилиб тушди. Бундай «чоҳ»га у илгари ҳам тушиб чиққан, бироқ табасига таянмаган эди. Бу гал жиддийроқ жавоб беришга тўғри келди..

Лекин биз шу билан «девлар ўлди — сулаймонлар қутулди», деб нуқта қўйиб қўяқолмоқчи эмасмиз. Ножўя ишнинг бошга ташвиш келтириши, жамиятимизга ёт хатти-ҳаракатлар қораланиши, жиноятчиликнинг оқибати «қора курси», жиноятчининг эса сўнгги йўли суд-тергов идораси бўлиши аниқ. Аммо, унгача олиб борадиган масофа ўйлаб олиш, қадамнинг тўғри ёки нотўғрилигини билиш учун нахотки қисқалик қилса?!

Юқоридаги воқеалар аслида эртак эмас. У Тошкент районидаги Келес шаҳрида рўй берган воқеа. Сизга эртакдек туюлишининг боиси — унинг ғайритабиийлигида, давримизга, жамиятимизга номуносиблигида. Абдукарим-ку домлалик ниқобини кийиб, ўз манфаати, баднафслиги йўлида пасткашлик қилган экан, нима учун уни кўрган-билганлар, маҳалла-кўй, ота-оналар унинг бундай хатти-ҳаракатлари олдида бепарволик қилишди? Кўзлари қаёқда эди?

Биз тилга олган 11-, 32-, 35-мактабларнинг маъмурияти, боғчаларнинг тарбиячи-мудиралари қаёққа қарашди экан? Нега, бутун бошли педагогик коллектив ёш-ёш болаларни Абдукарим «домла»нинг ихтиёрига бериб, томошабин бўлиб туришди? Уларнинг кўрмаслиги, билмаслиги мумкин эмас, ундай дейишга асослари ҳам, ҳуқуқлари ҳам йўқ.

Виждон эркинлиги деган гап бор. Тўғри, бизнинг жамиятимизда ҳар кимнинг виждон эркинлиги тўла таъминланган. Аммо бу деган сўз, кўнгилга тўғри келган ҳар қанақа номаъқулчиликка эрк бериб жамиятимизга хос қадр-қимматларни оёқости қилавер дегани эмас-ку, ахир! Дин ниқоби остида тубан йўллардан ҳам ҳазар қилмаслик, одамларни алдаш, ёш болаларни тўғри йўлдан уришнинг виждон эркинлигига нима дахли бор! Абдукарим «домла» сингари айрим лўттибозлар худди шу виждон эркинлигини пеш қилиб, ғирт жиноятга қўл уриб, дин ҳақидаги адолатли қонунларни ҳам оёқости қилишяпти-ку! Биз бундайларнинг қилмишларини фош этиб, жамоатчиликка маълум қилишни бурчимиз деб ҳисоблаймиз!

Юқоридаги аҳвол Тошкент районидаги айрим мактабларда таълим-тарбия ишларининг аҳволини яққол кўрсатиб турибди. Хўш, нега шундай бўлди? Бунинг илдизларини янада чуқурроқ жойлардан ахтармоқ керак. Мактабларимизда болаларнинг ўқиши, уларнинг тарбиясига, айрим ўқувчилар ота-оналар ихтиёри билан Чўнгдада каби қаллоб тақводорлар домига тушиб қолаётганликларидан жиддий ташвишланаяпмизми? Баъзи ўқитувчилар «биз-ку фарзандларни ўқитяпмиз, энди уларга қоровуллик қилиш ҳам қолдими?» дея ота-оналарга таъна қилишмаяптими?

Ўқитишнинг ўзи қай аҳволда? Хусусан, ёшлар тарбиясига комплекс ёндошаяпмизми? Болаларда дунёқарашни, хусусан, мустаҳкам ғоявий эътиқод, атеистик тушунчани тўғри шакллантиряпмизми?

Афсуски, бу саволларга дадил ижобий жавоб беролмаймиз. Шундай бўлгач, айрим ёшлар дин ниқобидаги қаллобларнинг тузоғига тушади, ҳатто улардан нажот излаб боришади. Чунки Чўнгдада сингари мунофиқлар ёшлар ўртасидаги таълим-тарбиянинг бўш жойларидан дарҳол фойдаланиб, ташаббусни ўз қўлларига олишга интилмоқдалар. Қатъий бир маслакка, тўғри ва илмий дунёқараш, эътиқод ва аниқ йўналишга эга бўлмаганлар айниқса, ҳали шаклланиб улгурмаган ёшлар эса доимо иккиланади, энг даҳшатлиси уларда ҳаётда локайдлик пайдо бўлади. Бу — коммунистик тарбияга катта зарар етказади. Бундай ярамас ҳолатларга нисбатан муросасиз курашиш чинакам ғоявий эътиқодга содиқ бўлиш ҳар биримизнинг бурчимиз. Бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўрайлик.

Э. ҲАЙДАРОВ,
А. ШАЙХОВ.

Редактор **Н. НАСИМОВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Омонат кассалари аҳолига ўз маблағларини ишончли ва фойдали тарзда сақлаш учун кенг имкониятлар яратиб берадилар. Омонатчиларга процентлар ёки ютуқлар тарзида фойда тўлаб борилади.

Омонат кассаларига ишониб топширилган омонатларнинг сақланиши ва омонатчининг биринчи талабидаёқ уларни тўланишига давлат томонидан кафолат берилади.

Омонат кассалари аҳолидан — талаб қилингунга қадар, шартли, ютуқли, пул-буюм ютуқлари, ёшларнинг мукофотли, қўшимча взносли муддатли, олдинги счётларга ягона омонат дафтарчасига ёзиш тарзидаги турли омонатларни қабул қиладилар.

Счётларда омонатларни фақат нақд пул тўлаш тарзидагина эмас, балки олган маоши ҳисобидан пул ўтказиш йўли билан ҳам жамғариш мумкин.

ОМОНАТ КАССАЛАРИ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

СССР ДАВЛАТ МЕҲНАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ БОШҚАРМАСИ.

ЧОРБОҒ УЙЛАР СТРАХОВАНИЕСИ

Гражданларга тегишли бўлган бинолар икки хил шаклда: мажбурий ва кўнгилли давлат страхованиеси қилдирилади. Ёзлик чорбоғ уйлари ва участкалардаги хўжалик бинолари (путурдан кетган ва хўжаликсиз бинолар мустасно), **мавжуд чакана баҳолар қийматидан келиб чиқиб 40 процент миқдорида мажбурий тартибда суғурта қилинади. Ана шу биноларни қўшимча суғурта қилиш ҳам мумкин.**

Шу йилга қадар ҳаракатсиз буюмларнинг ишлатилганлигини инобатга олиб 40 процент атрофида кўнгилли суғурта шартномаси тузилар эди.

Бунда қўшалоқ суғурта вайрон бўлган ёки шикастланган бинолар учун кўрилган зарар қимматини 80 процентигача ундириб олиш мумкин эди.

1986 йил 1 январидан бошлаб кўнгилли суғурта шартлари ўзгартирилди ва ҳозир шартнома бўйича таъминлаш миқдори 60 процентгача оширилди (бунда давлат страхованиеси мажбурий суғуртани ҳисобга олган ҳолда дала ҳовли уйлари ва хўжалик бинолари тўла қиймати миқдорида масъулиятлиликни ўз зиммасида сақлаб қолади).

КЎНГИЛЛИ СУҒУРТА ШАРТНОМАСИ БИР ЙИЛ МУДДАТГА ТУЗИЛАДИ.

Кўнгилли суғурта биноларининг ёнғин, портлаш, чақмоқ уриши, сув тошқини, зилзила, бўрон, довул, жала, дўл, қор бўрони, ўпирилиш, чўкиш, сув тўпланиши, сел, сизот сувлари, ана шу жойлар учун хос бўлмаган давомли ёмғир ёки кўп қор ёғиши, иситиш системалари, водопровод ва канализация тармоқлари аварияси, шунингдек ёнғинни ўчириш ёки тўсатдан бирорта табиий офат хавфи муносабати билан биноларни бузиш ёки кўчириш зарурати ҳолларини кўзда тутиб тузилади.

Агарда биноларни бузиш давлат банкаси ссудаси ҳисобига амалга оширилса, суғурта тўловининг бир қисми тўланмаган ссуда миқдорида банкка, қолган қисми эса суғуртачига тўланади.

Юқорида кўрсатилган қоидалар фақат ўртоқлик боғдорчилик аъзоларига эмас, балки томорқа участкаларидаги биноларнинг эгаларига ҳам тааллуқлидир.

Волга қирғоқларидан келган «Чайка»

«ЧАЙКА-738-Д» РАНГЛИ ТАСВИРЛИ ТЕЛЕВИЗОР

программаларни танлаш блоки ёрдамида сизни бир дақиқада концерт залидан спорт майдонига олиб киради, океан кенгликларини кўрсатади ва энг осмонўпар тоғ чўққиларига олиб чиқади. Телевизорга ўрнатилган сенсорли блок оҳиста қўл теккизишингиз билан метр диапазондаги 12 каналдан исталганини кўрсатади. Бундан ташқари телевизорда дециметр диапазондаги программаларни қабул қилиш учун селектор бор ёки ана шундай селекторни ўрнатиш мумкин. Автоматик созлаш ускунаси тасвирнинг юқори сифатли бўлишини таъминлайди. Телевизор баҳоси — 630 сўм.

«УЗКУЛЬТТОРГ» ТОШКЕНТ ОБЛАСТЛАРАРО БАЗАСИ.

«ҚИБРАЙ» РЕСПУБЛИКА УҚУВ-МАШҚ МАРКАЗИДА

пуллик «Саломатлик» группалари, умумий жисмоний тайёргарлик, дзю-до кураши ва бошқа физкультура-соғломлаштириш группаларига

ҚАБУЛ ТАШКИЛ ҚИЛИНАДИ

Машғулотлар олиб бориш учун тренажёрлар билан жиҳозланган, душ ва ечиниш-кийиниш хоналари бўлган ихтисослашган даволаш физкультураси зали, чопиш йўлкалари ва енгил атлетика секторлари бўлган стадион ажратиб берилади.

Физкультура-соғломлаштириш группаларида шуғулланувчилар учун сауна ажратиб берилади. Машғулотлар физкультура-соғломлаштириш ишлари инструкторлари раҳбарлигида олиб борилади.

Справкалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент область, Орджоникидзе райони, Қибрай посёлкаси, Учительский кўчаси, 15-уй. Телефонлар: 64-19-37 (шаҳар телефони); 61-4-26, 62-8-40 (район телефони).

Р. — 09146. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. Б. 1765. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12